

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 22 • Perjantaina 15. marraskuuta 2013

64. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 24 %)

Ennen ja nyt

Elämä muuttuu. Rakennukset muuttuvat, niiden käyttötarkoitukset vaihtuvat. Osa häviää, uusia rakennetaan. Ihmiset vaihtuvat. Omasta tahdostaan tai pakosta. Puut kasvavat, puutarhat kukoistavat tai kuihtuvat. Jotain pysyy; saarien linjat, Laatokan lahti.

Marttala oli marttatoiminnan keskus Kurkijoella, siellä järjestettiin koulutuksia, kokouksia, teemailtoja kaikenikäisille. Nykyään Marttala on yksityisasuntona, kuva kesältä 2011. Viime kesänä Marttalan pihapiiriä oli kunnostettu ja kukkasen ja vihannekset kukoistivat.

Kurkijoen kirkonkylää, Lopottia, Säkinmäeltä katsottuna. Vanhan kuvan ottoaika ei ole tiedossa. Vasemmalla vanha kunnantupa ja osuuskauppa, edessä markkinapaikka. Sama näkymä elokuussa 2011.

Vanhat kuvat Kurkijoki-museon kokoelmasta, uudet Helena Sulavuori

Tässä lehdessä

Evakkopojan tarina

kuljettaa lukijaa kirjoittajan, Aarne Heino-
sen, syntymästä varhaisiin kouluvuosiin.
Pikkupojan elämä Ihojärvellä ja Savojalla oli
turvallista kasvuaikaa vain koirat pelottivat,
mutta siihenkin pelkoon löytyi apua. Suu-
rimmat pelot olivat vasta edessäpäin.

Evakkopojan elämästä lisää sivulla ... 5

Raholanjoki oli Rapujoki

Ilmi Kärävä muistelee lapsuutensa kokemuk-
sia ravustamisesta ja rapujen nauttimisesta.
Rapujen syönti kuuluu yhä hänen syys-
kesäänsä.

Ravuista ja ravustuksesta
voi lukea sivulta

6

Kurkijoen ja Hiitolan asukkaat

Onko sukusi ikivanha kurkijokelainen tai
hiitolainen suku? Voit kokea yllätyksen tutus-
tuessasi Ahti Kurrin artikkeliin Kurkijoen ja
Hiitolan alueen asukkaista eri vuosikatojen
aikana. Muuttoliike on ollut vilkasta, omaeh-
toista tai pakolla toteutettua.

Tutki asiaa lisää sivuilta 8-9

Lahjaksi! Kotiin! Työpaikalle!
TILAA

Saat loppuvuoden lehdet ilmaiseksi
ja vuoden 2014 vanhalla hinnalla.

- tarjous koskee uusia tilauksia, jotka maksetaan
vuoden 2013 puolella
- tilaus jatkuu kestitilauksena

Tilaukset:

puhelimella: 050-5213336

sähköpostilla: toimitus@kurkijoki.fi

netissä: www.kurkijoki.fi -sivuston tilauslomakkeella

postilla: vapaamuotoisesti tai palauttamalla

kirjekuoressa takasivun tilauslomakkeen

NYT!

JOULU LÄHESTYY!
TILAA JOULULAHJAT

Kurkijokelaisesta!

Tutustu takasivuun

Toimitus on avoinna tiistaisin ja
torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät
29.11. ja 13.12.

Säätiökin tarvitsee rahaa

Otsikon aihe on ajankohtainen. Kurkijoki-säätiö on viimeisen parin vuoden aikana parantanut projektivastustusten vauhdittamana museon valokuvien ja materiaalien kartoitusta. Sen lisäksi olemme joutuneet luovuttamaan Kojonkulman museotilat omistajalleen ja hankkimaan uudet tilat Loimaan keskustasta. Onneksi samaan taloon museon kanssa, Kuukankuja 1:een, on voitu sijoittaa myös Kurkijokelaisen toimitus.

Talosta on maksettava vuokraa, joka ylittää edellisen museotilan vuokran reilusti.

Jotta toimintaa voidaan jatkaa nykyisessä laajuudessa, vapautunut Kurkijokelaisen toimistotila, Koulukatu 7, pitäisi saada vuokratuksi pikaisesti. Kun nykyaika ei ole taloudellisesti kovin valoisa, vuokraus ei ole kovin helppoa. Säätiön toiminnan tulot ovat pitkälti sanomalehti Kurkijokelaisen tilaajien varassa, ja tulojen jaksoitus painottuu alkuvuoteen. Loppuvuoden maksuvalmiuden säilyttämiseksi on jouduttu ottamaan lyhytaikaista lainaa, koska salkussa ei ole juuri nyt sellaisia osake-, rahasto- tai muita sijoituksia, joiden myyminen olisi säätiön edun mukaista.

Siksi vetoankin, kuten olen tehnyt aikaisemmin, että kaikki te vanhat kurkijokelaiset, joilla ei ole rintaperillisiä, harkitsitte vakavasti testamenttilahjoituksen tekemistä Kurkijoki-säätiölle kurkijokelaisen perinnetyön takaamiseksi. Jos haluaa oman suvun, isovanhempien, oman nimen tai kotitilan nimen säilyvän historiassa, kun oma aika jättää, jää rahasto Kurkijoki-säätiöön. Lisäksi voi määrätä, mitä ra-

haston varoilla halutaan tehdä. Ei ole pelkoa, että varat menisivät väärin osoitteisiin, sillä säätiöiden valvonta on entisestään tehostunut ja käyttötarkoitukset luetaan Oikeusministeriössä varsin tarkoin. Vain soitto säätiön asiamiehelle ja homma hoituu.

Säätiön varallisuutta ei ole myöskään säätiölain perusteella ollut mahdollista lisätä, sillä varoja on myös käytettävä säätiön tarkoituksen mukaisella tavalla.

Toinen keino perinnetyön edistämiseksi voisi olla varojen keräys vaikkapa Suomen 100-vuotisrahastoksi omaan säätiöömme. Kukin kykyjensä mukaan voisi lahjoittaa sopivaksi katsomansa summan rahastoon.

Säätiön toiminnan edellytys on, että talous on tasapainossa. Jos muuta keinoa ei löydy, säätiön on pakko tarkistaa juhlien pääsymaksuja, lehden tilausmaksuja, museokäyntejä.

Olen kertonut tässä puuduttavassa syksyn harmaudessa ikävältä tuntuvia uutisia. Raha ja omaisuus ovat kuitenkin aina olleet kurkijokelaisille ”vaihtuvia varallisuuseriä”, kun venäläinen on tavallisimmin viimeistään parin miespolven välein hyökännyt ja nollannut omaisuutemme, vienyt viljamme ja ominut mantumme.

Aina on noustu, aina on uskottu tulevaisuuteen. Antaakamme kurkijokelaiselle perinnetyölle valoisa tulevaisuus. Kaikki yhdessä voimme sen tehdä.

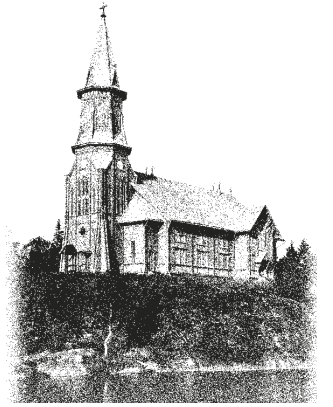
Hyvää syksyä.

Pertti Hartikka

Varainhoitoryhmä

Hartaus sunnuntaille
17.11.2013
Valvomisen sunnuntai

Kipinä- mikkona Kristuksen kanssa

Jokainen leirielämää viettänyt on varmaan ollut kipinämikkona. Tehtävänä on huolehtia, että tuli palaa kaminassa tai nuotiossa tasaisesti ja lämpöä riittää yön kylmien ja pimeiden tuntien yli. Kipinämikko turvaa vuorollaan toisten rauhallisen yön. Muistatko omat kipinämikkovuorosi ja niihin liittyvät tunteuksesi?

Partiotaipelellani olen yöpynyt kämpissä, teltoissa ja ihan vain taivasalla. Ennen nukkumaan menoa oli hyvissä ajojen arvottu kipinämikkovuoro. Arvatenkin, suosituimpia vuoroja olivat alkuillan ja varhaisaamun tunnit.

Mutta usein kohdalle osuivat ne ”suden tunninit”. Valvomisen esimerkiksi kello kolmesta neljään oli tuskaa. Jo herääminen omaan vuoroon teetti hankaluuksia, saati sitten hereillä pysyminen. Kuorsaus ja lämmin tuhu ympäriällä, ja pitäisi kohentaa tulta, tai jopa lähteä yönselkään hakemaan lisää halkoja. Vuoron onnistunut hoitaminen oli kuitenkin kunniatehtävä, ja siinä halusi tehdä parhaansa.

Miten on, pysynkö valveilla, kun Herrani kutsuu? Vai tuudittaudunko niin tämän ajan tunnelmiin ja asioiden viettäväksi, etten kuule hänen ääntään? Hoidanko kipinämikkovuoroni niin, että olen valveilla Herrani saapuessa tarkistamaan joukkonsa?

En taida selvitä tästä valveillaolosta ilman Kristusta. Minua nukuttaa, silmät painuvat ja ajattelen, että kyllä minä taas jonkun ajan päästä olen ihan valveilla ja valpas hänen tulolleen. Mutta kun en tiedä sitä hetkeä. Entä jos se juuri osuu siihen väärään aikaan. Kristus, en minä taida ilman sinua tästä vuorostani selvitä. Valvo sinä minussa, ja ole läsnä elämässäni.

Kristus katsoo ja hymyilee. Paljon on lapsella oppimista. Kun leiri herää, sanotaan ”hyvät huomenet”, lauletaan aamu-virsi ja laitetaan kädet ristiin. Tehdään arkiset työt ja lähdetään matkaan. Kohdataan toisia, kutsutaan joukkoon mukaan ja autetaan häntä, joka ei jaksa kantaa reppuaan. Viivädetään kirkossa, siinä ihan omassa tai metsäkirkossa, ollaan Kristuksen kanssa kasvokkain, kun hän sanoo ”sinun puolestasi annettu”, ja lähdetään siunattuina eteenpäin. Kristus tietää, minne hän johdattaa. Hän on alku ja loppu; tielle lähettäjä ja tien päättyessä vastaanottaja.

Kiitos, Kristus, sinä todellakin olet kanssani. Älä anna liekin sammua.

Taina Manninen

Kirjoittaja on Kajaanin seurakunnan kappalainen ja Vuoden pappi 2012.

Muistettavaa

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiriin tapaaminen Loimaalla kaupungintalolla keskiviikkona 20.11.2013 klo 18.30. Illan pääteemana selvitetään ”Minne eri Kurkijoen kylien asukkaat sijoittuivat sodan jälkeen? Missä määrin kyläyhteisöt pysyivät kasassa?”. Tule lisäämään kortesi kehoon asiasta tai vain kuulolle. Voit tulla jo klo 16.30 alkaen, vaikkapa kyselemään, mitä tietoja piirissä on sinun suvustasi. Tervetuloa, uudet ja entiset kävijät!

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiriin tapaaminen Helsingissä Karjala-talolla torstaina 21.11.2013 klo 18.00. Illan pääteemana katsotaan, mitä

piirissä tiedetään suvuista Kemppinen ja Häkli. Tule mukaan tietoinen tai vain kuulolle. Tervetuloa, uudet ja entiset kävijät!

Vampulan Karjalaisten pikkujoulujuhla Vampulan Op:lla su 24.11. klo 15.00. Joulupuurot ja kahvit. Tervetuloa.

Hiitolan Pitäjätseuran Sukututkimuspiiri kokoontuu ti.26.11. klo 17-20 Tuomarinkatu 2 Pori. Vetäjänä Harri Kekki. Tervetuloa mukaan entiset ja uudet.

Tampereen Seudun Kurkijokelaiset kokoontuvat tiistaina 26.11.2013 klo 15.10 pääkirjasto Metson luentosalissa 4. Kurkijoki-Säätiön varapuheenjohtaja Riitta Sainio tulee kertomaan säätiön ja seuran toiminnasta sekä kotiseutumatoista.

Vanha kuva

Riekkalanlahti ja sen takana Riekkalan kylä rantapeltolleen. Kuva 1930- tai 1940-luvulta.

Yleisötapahtumia

KURKIJOEN KIRKKO JA KIRKONKYLÄ

dvd:n esittely

16. marraskuuta 2013 klo 14.00 Forum Marinumissa, Linnankatu 72, Turussa

Arkkitehti Arja Rahiala kertoo miten projekti syntyi ja miten se toteutettiin. Tapio Nikkari esittää projektiin valitut kuvat.

Tilaisuus on kaikille avoin ja vapaa ja mahdollistaa kysymykset ja keskustelun.

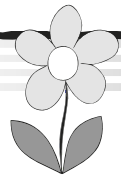
Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Nimi-päivät

Marraskuu

viikko 46

15 pe Janina, Janika, Janita, Janette
16 la Aarne, Aarno, Aarni
17 su Eino, Einari

viikko 47

18 ma Tenho, Max, Jousia
19 ti Liisa, Elisa, Eliisa, Liisi, Elisabet, Elise
20 ke Lapsen oikeuksien päivä, Jari, Jalmari
21 to Hilma
22 pe Silja, Selja
23 la Ismo
24 su Lempi, Lemmikki, Siviä

viikko 48

25 ma Katri, Kaija, Katja, Kaisa, Kati, Kaarina, Kaisu, Riina, Katariina, Katriina
26 ti Sisko
27 ke Hilikka
28 to Heini, Kaisla

*Muista surussa Kurkijoki-
adressilla*

hinta 8 €

saatavissa toimituksesta

Murteella

Tunnetko seuraavat kurkijokelaiset murren sanat? Tietosi voit tarkistaa takasivulta.

1. lonkollua
2. läyhälliä
3. lietsuvua
4. lohaska
5. liämäilyö
6. liihentäikse
7. laklattua
8. lillehtii
9. männä lurkkii
10. leuhottua

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalk. 70 senttiä/mm + alv 24 %

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 49 euroa
6 kk..... 27 euroa
Pohjoismaat 54 euroa
Muualle 60 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

15.11. Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuitten korjaavat. Jotka itkien menevät kylvämään vakkaansa kantaen, ne riemuitten palaavat kotiin lyhteet sylissänsä. Ps. 126:5-6

16.11. Mikä kylvetään heikkona, nousee täynnä voimaa. Kylvetään ajallinen ruumis, nousee hengellinen ruumis. Jos kerran on olemassa ajallinen ruumis, on myös hengellinen. 1 Kor. 15:43-44

17.11. Jeesus sanoo: ”Valvokaa, sillä te ette tiedä päivää ettekä hetkeä.” Matt. 25:13 Virsi 150:1 Oi herätkää, te hitaat sielut, juuri ja muistakaa: on Herran armo suuri. Hän etsii synnin yössä nukkuvaa. Hän tarjoo armon. Luopukaa siis muusta ja kuulkaa varoitusta Herran suusta. Oi valvokaa!

18.11. Me odotamme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus vallitsee. 2 Piet. 3:13

19.11. Hän ilmoittaa ihmisille tahtonsa. Hän tekee aamunkoiton ja yön pimeyden, hän kulkee maan kukkuloiden yli. Hänen nimensä on Herra, Jumala, Sebaot. Aam. 4:13

20.11. Herran päivä tulee kuin varas. Sinä päivänä taivaat katoavat jylisten, taivaankappaleet palaavat ja hajoavat. Silloin paljastuu maa ja kaikki, mitä ihminen on maan päällä saanut aikaan. 2 Piet. 3:10

21.11. Minä odotan Herraa kuin vartijat aamua, hartaammin kuin vartijat aamua. Ps. 130:6

22.11. Me katoamme kuin uni aamun tullen, kuin ruoho, joka hetken kuokostaa, joka vielä aamulla viheriöi mutta illaksi kuivuu ja kuihtuu pois. Ps. 90:5-6

23.11. Rakkaat ystävät! Kun te tätä kaikkea odotatte, pyrkikää siihen, että Herra aikanaan voisi havaita teidät puhtaiksi ja moitteettomiksi ja teillä olisi rauha. 2 Piet. 3:14

24.11. Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Matt. 25:32

Virsi 154:3 Hän tuomariksemme istuu ja hetki totuuden koittaa. Ei auta arvo, ei mahti muu, vain totuus, oikeus voittaa. Ken armoon luotti, se armon saa ja rauhan majoissa taivaan. Ken armon torjui, se vaikeuttaa, kun astuu itkuun ja vaivaan.

25.11. Herra hallitsee ikuisesti, oikeus on hänen valtaistuimensa perusta. Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti, langettaa kansoille oikeat tuomiot. Ps. 9:8-9

26.11. Hänen valtansa on ikuinen valta, joka ei katoa, eikä hänen kuninkuutensa koskaan häviä. Dan. 7:14

27.11. Me voimmekin ylpeinä kertoa Jumalan seurakunnissa teistä ja teidän kestävydestänne ja uskostanne kaikissa vainoissa ja ahdingoissa, joiden keskellä elätte. 2 Tess. 1:4

28.11. Sinun tuomiosi, Herra, ovat oikeat. Herra, sinä olet Korkein, maailman valtiias. Ps. 9:8-9

Pientä pakinaa Karjalaseuran kokouksesta

Vampulan kappelineuvosto myönsi Karjalaseuralle 100 euron avustuksen ensi kesän kirkkopyhän ohjelmansuorittajien matkakulujen korvaamiseksi. Samassa yhteydessä kirkkopyhän nimeksi merkittiin Karjalaisten kirkkopyhä. Olemme kiitollisia avustuksesta sekä pyhämme arvostuksesta. Pyrimme pitämään edelleen perinnettä yllä ja saamaan karjalais-taustaisia esiintyjä mukaan. Joten tervetuloa taas heinäkuussa karjalaisten juhlapyhän viettoon.

Toimintaa suunniteltaessa tuli esille seuramme jäsenmäärän kasvu muutamalla henkilöllä. Puheenvuorossa ehdotettiin toimintaa selkälaiseksi, että se kiinnostaisi jäsenkuntaa. Esille tulivat ehdotukset: järjestetään teemailtoja, pidetään konsertti, osallistutaan Vampula-viiikon ohjelmajärjestelyihin, pidetään illanviettoja Karjalatalo Toiviaisella, tehdään yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa. Käydessä keskustelussa ehdotus ei saanut kannatusta miltään osin, joten ehdotus hylättiin säästävyyssyyhiin vedoten. Perinteistä tupailtatoimintaa jatketaan, tosin kävijöiden joukossa on tapahtunut luontaista poistumaa ja mielenkiinto tupailtoja kohtaan on vähentynyt, mutta perinnettä jatketaan.

Talousarviota suunniteltaessa todettiin taloudellinen tilanne hyväksi, kiitos kuuluu Huittisista takavuosina saadusta avustuksesta. Käydyssä keskustelussa tuli taas esille säästävyyssyy. Joka asiassa pitää säästää, esille ei vaan tullut mihin säästetään ja mitä varten.

Seuran puheenjohtajaksi valittiin Paavo Tuunainen ja sihteeriksi Kaarina Leppämäki kumpikin uudelleen. Muiden valintojen kohdalla tuli keskustelua. Tuotiin esille kierrätys luottamus-henkilöiden kesken. Jäsenemme joukossa on useita henkilöitä, jotka tulisivat mukaan erilaisiin tehtäviin ja näin saataisiin uutta potkua toimintaan. Käydyn keskustelun jälkeen kaikki entiset valittiin uudelleen samoihin tehtäviin.

Paavo Tuunainen valittiin Vampulan Karjalaisten puheenjohtajaksi yhdeksännen kerran. Paavo on toiminut innokkaasti pitäjäjuhljen suunnitteluissa ja ennen kaikkea käytännön tehtävissä, kuten tässä valmistautumassa pitäjäjuhlissa lipunkantoon elokuussa 2012.

Suvut ja pitäjät kokoontuivat Helsingissä

Lauantaina 9.11. oli Karjalatalolla tapahtuma karjalaisista pitäjistä- ja suvuista, mukana mm. Hiitolan Pitäjaseura ry ja Hiitola-Kurkijoki sukututkimuspiiri. Molemmilla osastoilla oli runsaasti kävijöitä välillä jopa ruuhkaksi asti. Kuvassa Ahti Kurri (vas.), Veikko Repo, Harri Kekki, Pia ja Terttu Ketola opastavat kävijöitä. Kuva Raija Laaksonen

Valaistu polku

Syysilta laskee hämyyn verhoon. Rakastetut kädet kohtaavat toisensa. Kuunsirppi siniseltä taivaalta katsoo sydämiin, sen kulta-aarre heijastuu niihin. Polku valaistuu, tähdet tuikkivat. Kaksi onnellista matkaa kuunsilta pitkin.

Aili Hellin Kurri

Aromäen Nuorisoseura haaveili omasta talosta

Aromäen Nuorisoseuralaisia oletettavasti Aromäen kansakoulun seinustalla. Mistähän tilaisuudesta on kyse? Ainakin neljällä henkilöllä näkyy olevan kukka rinnassa. Ilmeet ovat totiset, onhan valokuvaus jännittävä tilanne. Varsinaisen nuorison osuus kuvassa on vähäinen. Jos joku tietää kuvasta enemmän, voi ottaa yhteyttä toimitukseen.

Koulu oli nuorisoseuralle tärkeä, siellä harjoiteltiin näytelmiä ja säilytettiin nuorisoseuran tavaroita mm. näytelmien lavasteita. Omasta talostakin haaveiltiin. Seura osti huuto-kaupasta v. 1910 vanhan meijerirakennuksen. Pankki epäsi rakennuslainahakemuksen ja talon rakentaminen jäi. Vuonna 1934 seura osti parin hehtaarin alueen

rakennuksineen, raivasi alueelle urheilukentän ja korjasi rakennuksia jonkin verran. Nyt oli mahdollisuus olla oman katon alla. Varsinaisen talon rakentaminen kuitenkin jäi toteutumatta.

Nuorisoseurassa toimi monien lähikylien, kuten Oksentiinmäen, Haavikon ja Titon nuorisoa.

Kurkijokisia juttuja

Valkjärven mökin kukkivat kennäät

Evi-äitini ehkä rakkain harastus oli kukkien hoito niin ulkona puutarhassa kuin sisällä olohuoneessa. Hän iloitsi myös saamistaan kukkapuskista ja tapasi sanoa: ”Tuokaa kukkia nyt kun vielä näen ne, hautakummulla ei ole niin väliä, niitä kukkiaan en enää näe.”

Varhaisin muisto hänen kasvattamistaan kukista menee Ruskealan Matkaselkään eli luovutettuun Karjalaan. Siellä punaisen vuokratalomme päädyssä kauniin Ruokojärven rannalla oli pitkä penkki punaisia, sinisiä ja sinipunaisia isoja astereita. Niiden väriiloisto aamuauringossa on jäänyt sekä muistiini että muistoihini lähtiessäni Matkaselän kansakoulun ensimmäiselle luokalle tasan 70 vuotta sitten! Liekö noiden kauniiden asteriden hoito käynyt vanhanaikaiseksi, kun niitä ei nykyään missään näe.

Valkjärven mökin puutarhasuunnitelmaan äitini halusi kuusi eri kokoista ja eri muotoista kukkapenk-

kiä. Hän osasi valita niihin kukkia, jotka kukkivat eri aikaan kesästä, osin lähes koko kesän kukkivia kukkia. Siellä oli aina kukkivat kennäät!

Keväisin äitiluonto tuli avuksi. Rantapuiden juurelle puhkesivat kukkaan suuret valkovuokot ja kohta perään rantaveteen ja rantakosteikkoon nousivat keltaiset rentukat meitä ilahduttamaan. Äitini auttoi luontoa istuttamalla sinivuokkoja rantapuiden suojaan ja ne nousivat lähes yhtäaikaan rentukoiden kanssa. Kevään saattoi aistia katselemalla rannan ja rantapuiden suuntaan

Äitini suurin ilo lienee ollut n.10 metriä pitkä ja lähes 1.50 m leveä pääkukkapenkki pihan parhaalla paikalla. Muistan nähneeni äitini kumartuneena hoitamaan sitä usein. Siinä kasvoi useita näyttäviä kukkalajeja, jotka vuorollaan puhkesivat kukkaan pitkin kesää. Penkissä oli paksu multakerros eikä äitini säästellyt lannoit-

tuksessa.

Mökin terassin edessä ja terassin itäpäädyssä oli toinen iso kukkapenkki näyttävine kukkineen. Niitä muistan silloin tällöin kastelleeni. Alkukesän näyttävimpiin kukkapenkkeihin kuului Teurojoelta tuomani isot kullankeltaiset kullerot, jotka kasvoivat niin runsaina ja suurina äitini hyvin lannoittamina. Teuron kullerot herättivät myös naapureidemme ihastusta heidän noutaessaan juomavettä putkikaivostamme.

Äidin ruusupenkki oli sijoitettu lähelle lipputankoa. Punaiset ruusut juhlistivat juhannuksen lipunnostoa ja lippulaulun reipasta laulua!

Voi olla, että Valkjärven mökin parhaat muistot liittyvät kennäiden kukkalointoon ja isä-Matin lämmittämän saunan pehmeisiin löylyihin pulahdettaessa niistä Valkjärven kirkkaihin laineisiin

Juuret Kurkijoella
Paavo Vepsä

Mikrilän nuorisoseuran juhannusjuhla jäi mieleen

Mikrilän kylässä sijaitsi erittäin toimiva nuorisoseura. Talo sijaitsi Elisenvaaran tulevan tien varrella. Lähimmät talot olivat Kettunen, Hakulinen ja Majjala. Meidän kotimme oli noin kilometrin päässä mäellä eli Vaitinmäellä.

Taloa pidettiin kunnossa talkoovoimin. Keväisin oli siivoustalkoot sisällä sekä ympäristössä. Juhannusjuhlat olivat usein ensimmäinen yhteinen tapahtuma. Isäni Toivo Vaittinen oli pitkäaikainen seuran esimies niin kuin sitä virkaa silloin kutsuttiin.

Eräs juhannusjuhla on jäänyt mieleeni tai joitain asioita siitä. Olin silloin noin 7-vuotias. Juhlassa oli ohjelmaa, runonlausuntaa, yhteislaulua, jota säes-

ti oman kylän pelimanni Ruotsin Urho haitarillaan. Oli arvauskilpailu. Pitkän riivin päässä oli puolenlitran kuparinen kahvipannu, piti arvata kuinka pitkä riivku oli. Isäni arvasi lähimmäs ja sai sen pannun. Tämä pannu oli meillä mukana evakkomatkallakin. Juhlan lopussa esitettiin näytelmä ”Roinilan talossa”. Siitä jäi mieleeni setäni Taunon repliikki ”pirskatti ku piippu putos kirnuun”.

Näytelmiä piti harjoitella ennen ”pelaamista” niin kuin sitä esitystä kutsuttiin. Siitä tuli vähän sanomista kun meiltä lähti kaksi miestä, isä ja setä iltaisin harjoituksiin. Ukko Juho ei oikein tykännyt, kun töitä olisi ollut kotona.

Pieni asia jäi mieleeni,

kun isä lähti juhlien jälkeen ”talolle” katsomaan, että kaikki oli kunnossa. Pääsin mukaan pyörän pakkarille. Menimme keittiöön ja hän antoi minulle ”sokerituusasta” sokeripalan. Olin ihmeissäni, että sieltä sai ottaa omin luvun, kotona oli kysyttävä lupa eikä sitä aina tullut.

Meillä lapsilla ei karmellejia ollut paitsi silloin kun joku sukulainen tuli kyläilemään elikkä ”oljामीin”, silloin lapset saivat namusia.

Näitä muisteli 76 vuoden takaiselta ajalta Mikrilän tyttö **Hilkka Matikainen** os. Vaittinen Helsingistä

Ennen nuorisoseuratalon valmistumista Mikrilän kansakoulu toimi monien henkisten harastusten keskuksena. Vuonna 1930 ostettu nuorisoseuratalo (ent. työväenyhdistyksen talo) keskitti nuorisoseuratoiminnan omiin tiloihin.

Karjala ei unohdu

Ajatukset ovat olleet huksassa eikä ole tullut kirjoitettuaakaan. pitkään aikaan. Kesä oli kaunis ja aika kului huomaamatta kasvien kanssa touhutta. Luonto ja linnut auttavat pitämään virkeänä vaikka ikää karttuu. Ystäviäkin kävi paljon.

En ole matkustellut missään vaikka olen kuullut, että kyllä niitä kotiseutumattoja toiset tekevät joka kesä. Saan niistä kuulumisia, mutta oma kunto on sen verran huono etten enää uskalla lähteä.

Karjala ei silti unohdu, syntymäpaikka on unohtumaton. Olin 6-vuotias kun viimeksi lähdettiin. Ei sieltä paljon voi muistaa, mutta ne muistot jotka jäivät, olivat hyviä: piha, saunapolku, omenapuut, hernemaa. Velipoikien piti paimentaa minua etten mennyt liian kauas pihasta.

Nyt on elämä toisin, kaksi

veljeäni on kuollut, nuorempi veli ei pääse enää omin avuin liikkumaan, rollaattori auttaa liikkumisessa.

Minä kävelen vielä omin avuin, lenkkeilen sauvojen kanssa. Käyn velipoikaa katsomassa aina kun saan kyydin. Silloin muistellaan menneitä, vaikkei hän paljon puhukaan, mutta kuuntelee.

Syystyöt on tehty. perunoita tuli hyvin. Porkkanat ja punajuuret ovat kellarissa. Marjoja on pakastin täynnä. On hyvä ottaa talvi vastaan. Käsitöitä teen ajan kuluksi. Kaikki on niin hyvin minun kohdallani, ei mitään valittamista. Olen joka päivä kiitollinen, olen saanut niin paljon apua kaikissa asioissa.

Hyvää syksyä kaikille lukijoille

Karjalan mummo

Marianvaaran opintokerholaisia vuodelta 1923

Marianvaaran nuoret osallistuivat Ihalan nuorisoseuran toimintaan, joten oletettavasti tämäkin opintokerho toimi Ihalan nuorisoseuran alaisuudessa. Olihan Ihalan kylä Lumivaaran puolella luontainen kulkusuunta marianvaaralaisille. yläriivi vas. Lyidia Kankaanpää, Juho Turpeinen, Lyidia Tolkki, Antti Lipiäinen, Anna Tolkki, Eino Lankinen, joka meni Amerikkaan ja menehtyi siellä, Lahja Lankinen ”Annan Lahja”, Antti Kopsa, Helmi Hannonen, Matti Kojo, Edla Lähti, Tyyne Kopsa, Uno Leino. kesk. vas. Alfred Tili, Tillin emäntä?, Haikonen opintokerhon ohjaaja, Antti Kopsa vanha isäntä, Olga Häkli, Jaakko Häkli alarivi Hilja Karhu, Pekka Kopsa, Hilma Lankinen, Toivo Linholm (Lindholm?), Alina Karhu, Eino Leino, Maria Lähti, Alma Leino.

Evakkopojan tarina

Elintaso oli vaatimaton mutta elämisentaso hyvä

Vanhempieni kertoman mukaan synnyin talvisena pyrypäivänä. Pari ensimmäistä vuottani olin heikko ja sairaalloinen lapsi. Olipa kerran odoteltu kuolemaanikin. Mutta parannuin ja vahvistuin päivä päivältä, enkä sen jälkeen ole mitään vakavampaa sairastunutkaan.

Isäni kotitalossa, johon äitini oli tuotu miniäksi, oli runsaasti väkeä. Siellä asui isäni vanhemmat, ukko ja mummo, Anni ja Pekka Heinonen ja heidän vanhin poikansa Jaakko vaimonsa Hiljan os. Heinonen ja tyttärensä Ainon kanssa sekä ukon ja mummon nuorin poika, parikymmenkesäinen Pekka. Tyttäret Katri, Anni, Esteri ja Eeva olivat jo kukin miehelässä.

Ihojärvellä oloajasta en muista mitään, muutimme sieltä Savojalle jo ennen toista syntymäpäivääni. Äitini oli syntynyt Vätikän kylässä, mutta muuttanut jo koulutyttonä Savojalle, josta äidin isä, Paavo Kärhä oli ostanut maatilan. Paavo Kärhä kuoli vähän syntymäni jälkeen ja hänen poikansa Juhana ei halunnut jatkaa tilan pitoa. Tila joutui myyntiin, vanhempani ostivat sen ja vuonna 1928 muutimme toiselle puolelle pitäjää.

Nuorelta parilta vaati melkoista rohkeutta lähes rahattomana ostaa maatila,

Koulukyyti järjestyi, kun kerma vietiin pari kertaa viikossa Räihävaaran meijeriin. Meijeri oli v. 1929 valmistunut kerma-meijeri.

joka kurkijokelaisittain oli keskikokoinen. Tilalla oli peltoa n. 15 hehtaaria ja metsää kolmisenkymmentä. Rahan tarvetta vähensi se, että tilalle jäi äidin äiti. Hänen osuutensa tilan hinnasta suoritettiin eläkkeenä. Kotona asui lisäksi äidin nuorin sisar, Maria, mutta pian isäni nuorin veli; Pekka hänet ”korjasi”. Näin olivat veljekset naineet sisarukset.

”Kasvoimme rinnakkain ja olimme toistemme parhaat leikkiverit”

Tammikuussa 1929 syntyi pikkoveljeni Arvi. Ikäeromme oli vain vähän toista

vuotta. Lastenhoitajana tai pikemminkin peräänkatsojana toimi mummo. Hän oli silloin jo niin huonokuntoinen ettei pystynyt varsinaiseen maataloustyöhön. Minä olin kuulemma helppo peräänkatsottava, mutta Arvi oli hankalampi tapaus. Hän oli vilkas ja kokeilunhaluinen eikä ymmärrys kehittynyt niin nopeasti kuin liikkumiskyky.

Mummo ei huonoilla jaloillaan ehtinyt nopeakintuisen Arvin perään, minun piti estää mahdollinen pahan teko tai oikeammin liiallinen uusien asioiden kokeilu. Kun sain nuoremman veljeni kiinni, hän ei suinkaan lähtenyt suosiolla mukaani vaan pämähti pitkälleen, enkä saanut häntä mihinkään. Nyt tavallisesti jo mummo ehti hätään ja yhteistöimmin asia saatiin hoidetuksi.

Vuodet liittyivät vuosiin. Kasvoimme rinnakkain ja olimme toistemme parhaat leikkiverit. Ahoja ja kallioita riitti, joten leikkipaikoista ei ollut pulaa. Elintaso oli vaatimaton mutta elämisentaso hyvä. Ruokaa, vaatteita ja lämmintä oli aina tarpeeksi.

Ollessani viisivuotias perhettämme kohtasi ensimmäinen suru. Perheeseemme syntyi kolmas poika, Viljo, mutta hän ei elänyt kuin kuukauden. En tiedä hänen kuolinsyytään, enkä muista hänestä paljoa, en edes itkikö hän paljon vai tuliko ”lähtö” nopeasti. Mieleeni on jäänyt, että isäni valmisti pienen arkun, jonka maalasi kauniin valkoiseksi. Muis-tan myös, että hän yksin kantoi pienen rakkaan vainajansa haudan lepoon. Isä valmisti valkoisen puuristin, johon kirjoitettiin tarpeellinen teksti ja joka asetettiin pienen hautakummun päälle. Vasta vuosikymmeniä myöhemmin tajusin sen vanhempien tuskan ja murheen, millä oma lapsi saataan maan poveen.

”Koulunkäynti oli helppoa, me molemmat osasimme jo lukea,”

Vuodet vierivät ja tuli kouluunlähden aika. Savojan koulu oli hankalan matkan päässä. Isä anoi, että saisimme käydä Räihävaaran kansakoulussa. Sinne oli 4,5 kilometriä hyvää tietä pitkin ja pari kertaa viikossa saimme koulukyydin, koska oli kerman meijeriin vienti. Meijeri sijaitsi puolen kilometrin päässä koulusta.

Minulle anottiin lykkäystä, koska olin loppuvuodesta syntynyt ja koulumatka oli pitkä. Alakouluhan kesti silloin vain syys- tai kevätlukukauden. Sama alakoulunopettaja opetti kahdella koululla, opettaja Fanny Roth oli yhteinen Räihävaaran ja Mikrilän kouluilla.

Tuli vihdoinkin syyspäivä, jolloin piti käydä koululla ilmoittautumassa oppilaaksi. Marssimme äidin kanssa koululle ja nimet tulivat kirjoihin. Olimme polleita poikia, meillä oli uudet tamineet yllä.

Paluumatkalla äiti jäi juttelemaan joidenkin tuttujen kanssa, me pojat mennä porskutelimme emmekä olleet kuulevinamme, vaikka äiti huuteli meitä pysähtymään ja odottamaan häntä.

Jo toisena koulupäivänä tuli murhe. Arvi olikin alaikäinen, tammikuussa syntynyt. Hänelle ei annettukaan aapista ja muita kirjoja.

Ihan itku tuli, kun kerroimme asian kotona. Isä lohdutteli, ettei tämän asian takia kannata itkeä, kyllä asia korjaantuu. Ja korjaantuihan se. Isä meni käymään johtokunnan puheenjohtajan, Herman Poutasen luona. Käynnillä oli toivottu vaikutus. Seuraavana päivänä Arvi otettiin virallisesti oppilaaksi ja annettiin aapi-nen kuten muillekin ”koulualokkaille”.

Aarne Heinonen

Syntynyt Kurkijoella Ihojärven kylässä marraskuussa 1927
Vanhemmat: isä Antti Heinonen, s. 10.2.1905 Ihojärvellä, äiti Katri os. Kärhä, s. 27.12.1905 Vätikässä

Kirjoittaja 1980-luvulla.

Pojat murjottavat, toisilleenko vai jollekin ulkopuoleiselle joskus ennen kouluikää.

Ensimmäinen luokka kesti vain syyskauden, se oli pehmeä alku koulunkäyntiin. Saimme viettää talvi- ja kevätlomaa. Koulunkäynti oli helppoa, me molemmat osasimme jo lukea. Tavaamista piti harrastaa, se tuntui turhautavalta. Siitäkin selvittiin, vaikka se olikin

äännetavutusta ja konsonantit olivat vain henkäyksiä.

Meillä oli niihin aikoihin pystykorvakoira, Virkku, joka jäi aamuisin kouluun lähtiessämme surullisena pihaan istumaan. Iltapäivällä palatessamme se oli meitä vastassa kaukana pellolla häntä iloisesti heiluen.

Pystykorva Virkku poisti poikien koirapelon ja oli aina kolmantena leikeissä. Kuvan koira ei liity kirjoitukseen. Kuva: Wikimedia.

Virkku poisti koirapelon

Virkun hankinta tapahtui ennen kouluun menoamme. Ennen kouluaikaa sekä minä että Arvi pelkasimme koiria.

Jos kaukaa kuului koiran haukunta, niin me tai ainakin minä menin itku kurkussa sisälle tupaan ja sanoin: ”Taas vieraat koirat haukkuvat.”

Vanhempamme päättivät, että tällainen pelko on saatava pois. Eihän koulumatkoista tule mitään, jos koirapelko on noin voimakas.

He päättivät hankkia meille koiran.

Eräänä iltapäivänä kun tulimme ulkoa leikeistämme tupaan, oli lattialla pieni koiranpentu. Niin oli kova koirapelko, että ainakin sen illan olivat jalatkin penkillä.

Päivä päivältä pelko väheni. Muutaman päivän perästä tuli kahdesta pojasta ja koiranpennusta mitä parhaimmat ystävät. Kaikki leikit sujuivat siitä lähtien kolmestaan.

Syntymäkotini edustalla isäni isä, ”ukko”, kuten häntä kurkijokelaisittain sanoimme.

Söimme ravut aina ruisleivän kanssa.

Kurkijoen ravut

Lapsuusajan mieluisia muistoja Kurkijoelta oli rapukauden alkaminen. Ravustuksen sai aloittaa 13. ja 14. heinäkuuta välisenä yönä, jolloin jokiravun rauhoitusaika päättyi. Ravustaa sai lokakuun loppuun, mutta kuka enää silloin olisi ollut kiinnostunut ravunsyönnistä, ravuthan kuuluivat hämärtyviin kesäiltoihin.

En muista kuulleen, että Kurkijoella olisi voinut ostaa eläviä tai valmiiksi keitettyjä rapuja, ne täytyi pyydystää itse. Isä oli hankkinut meille rapumertoja, joissa oli aukko yläpuolella. Syötti kiinnitettiin merran pohjalle. Sinne rapu kiipesi aukosta syötiin houkuttelemana; syötti oli yleensä kalaa mutta lihakin kelpasi. Jokirapu viihtyy hyvinkin erilaisissa vesissä, seisovaa vettä ja suolaista vettä se kuitenkin karttaa. Se viihtyy yhtä hyvin kirkkaassa kuin tummassa vedessä, mutta likainen ja lietteen vesi ei ravulle sovi, koska siinä kidukset tukkeutuvat kun rapu liikkuu joen pohjassa.

Meidän rapujokemme

oli Raholanjoen Hiitolan suunnalla oleva osuus, jossa ranta oli rauhaisa. Lopotin puolen jokiranta oli rauhatomampi, koska siellä oli koulutilan talli, iso navetta ja paljon ihmisiä. Hiitolan puolella oli rauhallinen ja helppokulkuinen joentörmä, joka kesäisin oli keltaisenaan keltamataroita. Niitä minä kävin ihailmassa sillä valin kun isä ja siskot ravustivat.

Nuo keltamatarat tulevat edelleen elävästi mieleeni, syönpä rapuja milloin ja missä tahansa. Nykyisessä asuinpaikassani Munkkiniemessä keltamataroita kasvaa Kalastajatorpan rannassa. Kun aloin kirjoitella tätä juttua keskikesällä 2013, kävin

poimimassa keltamataroita päästäkseni oikeaan Kurkijoen rapujen tunnelmaan. Tunnelma syntyy, kun keltamatarat tuoksuu edessäni olevassa maljakossa.

Ravustuksemme tapahtui

siten, että illalla isä, jolla useimmiten oli apunaan ainakin sisareni Sirkka, kävi laskemassa rapumerrat Raholanjoen matalaan rantaveteen. Varhain seuraavana aamuna isä apuriensa kanssa nosti merrat saaliineen rannalle. Merroista ravut siirrettiin korkeareunaiseen pärekoriin. Reunojen piti olla riittävän korkeat, jottei saalis olisi päässyt karkuun ja pahimmissa tapauksessa ryöminyt takaisin jokeen. Sitten kori kiikutettiin kellarin odottamaan, kunnes rapujen keittäminen alkaisi illansuussa.

Joka ravustuksen jälkeen merrat vielä pestiin ja kui-

vatettiin auringonpaisteessa leikkimökkimme katolla. Kerran Sirkka oli käynyt myymässä pyytämiämme rapuja Kurkijoen maamiesopiston lehtorin Juhana Karttusen perheelle tilauksesta, kun perheen tyttäret Anja ja Liisa eivät ravustaneet. Hänellä oli ollut mukanaan koko senkertainen rapusaalis. Tämä myyntikerta jäi kuitenkin ainoaksi, kun perheen äiti oli – tietenkin – valinnut saaliista suurimmat yksilöt ja meille itselle oli jäänyt vain pieniä rapuja.

Ravunkeittoon tarvittiin

iso kattila, paljon vettä, joka meille tuli Laatokan Laikkalanlahdesta vesijohtoa pitkin, sekä tiliä omasta kasvimaasta ja lisäksi suola, jota piti olla riittävästi. Äidillä oli myös tapana pudottaa keitinveteen pari sokeripalaa. Kun vesi kiehuu poreillen ja tillin tuoksu täytti koko kotimme, ravut laskettiin kattilaan yksi kerrallaan. Kun kaikki ravut oli keitetty, kattila valmiine rapuherkkuineen vietiin kellarin jäähtymään.

Illan hämärtyessä alkoi koko perheemme yhteinen rapuillallinen. Jokainen suorastaan ahmi rapuja, niin hyvältä ne maistuivat!

Me söimme ravut aina ruisleivän kanssa ja juomana oli maito. En muista, kuka meille perheen nuorimmille, Topille ja minulle, alkuun kuori ravut, ennen kuin opimme itse, miten ravut kuorietaan. Meillä ei ollut erityisiä rapuveitsiä, joiden terässä olevan reiän avulla saksien kärjet olisi ollut helppo katkaista.

Saatuamme ravun lautaselle

meillä oli tapana aluksi irrottaa sakset, joista ensin irrotettiin ”peukalo”. Sen terävä kärki puraistiin poikki poskihampailla ja liha imaistiin suuhun. Saksien avaamiseen tarvittiin veistä

MAUKASTA MURKINAA KARJALASTA

ja näppäriä sormia. Saksen ”kämmentliha” oli sopivan paksu joko syötäväksi heti tai pantavaksi voilla voidellulle hapanleipäviipaleelle.

Opin heti alkuun myös sen, miten ravun kuoren sisäpuolelta kaavitaan veitsellä maukas rapuvoi. Minulle muodostui tavaksi myös imeä lihat ravun kävelyjaloista.

Lopuksi avattiin pyrstö, ravun paras osa, joka oli ravun helpoimmin avattava kohta ja samalla lihaihin. Täytyi vain poistaa tumma peräsuoli. Naarasravuilla oli pyrstön tyvessä herkullista mätää. Naarasravut ovat usein koiraita pienempiä, mutta naaraan pyrstö on leveämpi kuin koiralla. Naaraalta puuttuu pyrstön alapuolelta ensimmäisen pyrstönivelen kohdalta yksi jalkapari, koiralla puolestaan on tässä niin sanotut parittelujalat.

Joskus teimme niin, että söimme ravut kuumina suoraan kattilasta viemättä niitä ensin jäähtymään. Ruisleipäviipale voideltiin runsaalla voilla ja päälle pantiin kuumat ravunlihat, jotka sulattivat voin mukavasti. Sellainen rapuvoileipä oli erityisen maittävä ja herkullinen.

Ravunsyöntiimme liittyi

mielenkiintoinen seikka. Koska perheemme oli suuri, vanhempien lisäksi kuusi lasta, perheessämme tarvittiin kotiapulaista. Kotiapulaiset, joita ehti olla useita, olivat nuoria, herttaisia kurkijokelaistytöjä. Aluksi meillä oli äidin apu-

na Esteri, sitten oli Tervusta Jenni parin vuoden ajan. Seuraava kotisisar oli Aili, joka sittemmin matkusti Saksaan, ja lopuksi kotiapulaisenaamme oli Irja aina talvisotaan asti, jolloin hän siirtyi lotaksi. Kaikilla näillä nuorilla naisilla oli yhteinen ominaisuus: kukaan heistä ei halunnut syödä rapuja, ne kun olivat rumia, niillä oli kamalat sakset ja mikä pahinta, keitettyä niiden ruskea kuori muuttui tummanpunaiseksi! Niinpä he rapujen sijasta mieluummin söivät keitettyjä kananmunia.

Meillä Kurkijoella ravut siis syötiin vain omassa perhepiirissä. Pyydystimme ja söimme rapuja vähintään kerran kesässä. Vieraita ei rapuillallisillamme ollut, vaikka luonamme kesäisin asui isän ystäviä ja kasvitieteilijätutkivia Suomesta ja ulkomailta, Unkarista, Tšekkoslovakiasta, Saksasta ja Ruotsista.

Jokavuotinen ravunpyyntimme päättyi talvisotaan. Tämän jälkeen emme enää koskaan Kurkijoella pyydystäneet saatikka syöneet rapuja.

Olen muutaman kerran vierailut Kurkijoella 2000- ja 2010-luvuilla. Sipilän silalta olen katsonut entistä rapujokeamme ja todennut murheellisena veden muuttuneen hyvin likaiseksi. Meidän suomalaiset raikkaan veden jokirapumme eivät mitenkään pystyisi elämään tuollaisessa epämaailmassa liejussa. En usko, että siellä monkii edes neuvostokauden äyriäisiä.

Ilmi Kärävä

Etualalla keltamatarat, taustalla Ilmi mielipuuhaan heinäkuussa 2013.

Ravustuksen jälkeen merrat pestiin ja kuivatettiin auringossa leikkimökkimme katolla. Tytöt vasemmalta Laina, Elsa, Ilmi, Aino ja Sirkka; etummaisena pikkuveli Topi.

Jos digikuvaus ja digikuvien käsittely kiinnostaa niin Rohkeasti kokeilemaan!

Näin kannusti Karjalatalolle lauantaina 26.10. kokoon-tuneita kurssilaisia Jarmo Siira, OK -opintokeskuk-sen multim mediasuunnittelija ja kokenut kuvankäsittelyn opettaja. Hän opasti kurs-silaisia kädestä pitäen niin valokuvien skannaamisessa kuin valmiiden digikuvien käsittelyssäkin.

Kurssilaisia oli kuusitoista ja heitä kaikkia yhdisti kiinnostus tallettaa joko omia, suvun tai kotiseu-tuyhdistyksen valokuvia. Joillekin valokuvaus oli vuosikymmeniä jatkunut harrastus, osa oli vasta löytänyt uuden kiinnostuksen kohteen. Tietokoneen käytössä ei tarvinnut olla

ammattilainen, vaan kurs-sille osallistumiseen riitti perustiedot.

Heti aluksi tuli selväksi, että kuvankäsittelyyn tar-koitettuja ohjelmistoja on jo helposti saatavilla. Joita-kin, kuten kurssilla esiteltyä Googlen Picasa -ohjelmaa saa ilmaiseksi netistä, mutta ammattilaitason tarkoitetut ohjelmat maksavat edelleen satoja euroja. Kallis ohjel-ma mahdollistaa monipuoli-semman työskentelyn, mut-ta Jarmo Siira kehotti ensin kokeilemaan edullisempaa ohjelmaa ja hankkimaan vasta sitten kalliimman, jos tarve vaatii.

Kun kurssilaisten tuomat kuvat oli ensin skannattu,

päästiin kokeilemaan ku-vien korjailua eikä se ollut ollenkaan vaikeaa. Olipa kyse punaisista silmistä, väärän sävyisistä kuvista tai vinoista taloista, kaik-kiin löytyi ratkaisu. Jarmo Siira näytti myös, miten kuvia pystyi tallentamaan ja lähettämään sähköpostilla tai muuttamaan ne postikor-teiksi tai kuvakollaaseiksi.

Vanhasta kuvasta vara parempi?

Iltapäivällä FM Niina Leh-musjärvi kertoi vanhojen valokuvien säilyttämisestä ja arkistoinnista.

Vaikka juuri oli opittu hienoja kikkoja kuvien pa-

Multim mediasuun-nittelija Jarmo Siira opettamassa kurssilaisille valokuvien skan-nausta.

Kurkijokimuseon järjestettyä kuva-arkistoa.

ranteluun, vanhojen kuvien kohdalla maltti on valttia. Koska jatkuva skannaus ja kopiointi haurastuttaa ja himmentää valokuvia, kan-nattaa kuvasta skannattu al-kuperäinen digitoitu versio säilyttää muuttamattomana. Siitä voi tuki ottaa kopiota ja muokata niitä, kunhan tal-lessa on aina yksi versio, jo-hon ei ole tehty muutoksia.

”Vanhassa valokuvassa arvokasta on myös se, mi-ten kuvan ottaja on halunnut rajata kuvan ja millaiseksi hän on halunnut sen kehit-tää. Jos kuvan mittasuhteita tai sävyjä muutetaan, se ei enää kerro menneisyydestä vaan nykyisyydestä. Taval-laan osa kuvan aitoudesta katoaa”, opasti Niina Leh-musjärvi.

Vanhojen kuvien säilyttä-misessä on oltava tarkkana sillä huolimattoman käsitte-

lyn lisäksi kuvia tuhoaa va-lo, lämpö, kosteus, kuivuus ja lika, myös ilman epäpuh-taudet. Kuviin ei kannata myöskään liimata eikä kir-joittaa mitään. Muovitaskut ja -kansiot voivat myös va-hingoittaa kuvia.

Parhaiten vanhojen va-lokuvien säilytykseen so-pivatkin Kurkijokimuseon valokuvatalkoista tutut hap-povapaat paperit ja kuoret. Myös jotkin valokuvakan-siot on tehty happovapaista materiaaleista, mutta niitä käyttäessä on hyvä muistaa kiinnittää kuvat valokuva-kulmilla, jotka eivät tartu kiinni kuvaan.

Sekä Siira että Lehmus-järvi muistuttivat kurssilai-sia siitä, että kuvien tiedot pitää muistaa kirjoittaa talteen. Niin valokuvista on iloa vielä tulevillekin polville. Jos kuvat ja tiedot

ovat digitaalisessa muo-dossa, varmuuskopioita ei voi koskaan olla liikaa. Pa-ras vaihtoehto on ulkoinen kovalevy, jota säilytetään hyvässä tallessa. Sellaiselle mahtuu paljon tietoa eivätkä ne ole enää kovin kalliita.

Päivän lopuksi Niina Lehmusjärvi esitteli kurs-silaisille Kurkijokimuseon valokuvakokoelman syn-tyvaiheita ja miten se on järjestetty. Kurkijokimuseo ja mahdollisuus päästä tu-stutumaan siihen kiinnosti kurssilaisia.

teksti ja kuvat:

Niina Lehmusjärvi

Kirjoittaja toimi Kurkijoki-museon Perinne eläväksi – hankkeen hankepäällikkönä vv. 2011–2012.

ADVENTTIKAHVIT ja AVOIMET OVET

Kurkijoki-museossa ja Kurkijokelaisen toimituksessa
pe 29.11. klo 10-14

Museoon vapaa pääsy, kahvitarjoilu

Tervetuloa!

osoite: Kuukankuja 1, Loimaa

Joulutervehdys Kurkijokelaisessa

Joulutervehdykset sukulaisille ja ystäville julkaistaan Kurkijokelaisen numerossa 24, joka ilmestyy 13.12.

Joulutervehdyksen lähettäminen on helppoa. Sen ja maksun (10 €) voi lähettää kirjekuudessa postitse tai tuoda Kurkijokelaisen toimitukseen.

Tervehdyksen voi lähettää myös sähköpostitse tai tekstiviestinä. Aluksi lähettäjän nimi ja osoite, sen jälkeen ilmoitusteksti. Tällöin ilmoituksen hintaan, 10 € lisätään 1 €:n laskutuslisä.

Puhelimitse tervehdyksiä otetaan vastaan toimituksen aukioloaikoina ti ja to klo 9-14

Esimerkki: **Maija (s. Meikäläinen) ja Kalle Karjalainen, Hiitola Hömmö ja Kurkijoki Lapinlahti – Loimaa**

Voit laittaa joululehteen myös suuremman ilmoituksen joko värillisenä tai mustavalkoisena.

1 x 50

35,00 €
(sis. alv 24 %)

TERVEHDYKSET TULEE OLLA TOIMITUKSESSA VIIMEISTÄÄN 9.12.

40,00 € (sis. alv 24 %)

Kurkijokelainen

Kuukankuja 1, 32200 Loimaa
puh. 050-5213336
toimitus@kurkijoki.fi

Sukututkimuspiirissä käsiteltyä Kurkijoen ja Hiitolan asukkaat vaihtuivat 1600-luvulla

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirissä käsitellään usein teemoja, jotka kiinnostavat muitakin kuin sukututkimusharrastuksen jo aloittaneita. Lokakuun kuukausitapaamisissa (Loimaa ja Helsinki) käsiteltiin 1600-luvun sotatapahtumia Laatokan Karjalassa ja niiden dramaattista vaikutusta seudun asukkaisiin.

Moni lukija on kotiseutumatkoiillaan tutustunut Kurkijoen ja Hiitolan ammoisiin linnavuoriin. Ne toivat suojaa vaaran uhatessa. Seutu eli kantakarjalaista kukoistuskauttaan pyöreät tuhat vuotta sitten, 800-1200 jKr. Moni on saattanut mielessään sijoittaa omat esivanhempansa tuon ajan Kurkijoelle tai Hiitolaan.

Totuus on kuitenkin toinen. Vain hyvin harvoilla Kurkijoen ja Hiitolan evakoista tai heidän jälkeläisistään on syvät juuret Kurkijoella tai Hiitolassa. Todennäköisintä se on niillä, joilla on ortodoksisukuja esivanhemmissaan. Seudun asujaimisto kun vaihtui lähes täysin 1600-luvun aikana! Meistä suurimman osan esivanhemmat tulivat vasta silloin tai sen jälkeen Laatokan Karjalaan.

Karjala jaettiin vuonna 1323

Suomen alueelle aikoinaan asettuneet suomensukuiset heimot - varsinaissuomalaiset, hämäläiset ja karjalaiset - käyttivät asuinalueidensa välissä olevia laajoja alueita eränkänäntiin. Eräoikeuksista syntyi erimielisyyksiä, jotka aika ajoin johtivat heimojen välisiin selkkauksiin. Kaukana tulevaisuudessa oli vielä ajatus, että yhdessä muodostamme jonkinlaisen ”Suomen”. Kun tultiin 1100-luvulle, kiinnostuivat voimakkaat naapurit Ruotsi ja Novgorod alueestamme.

Uskonto oli merkittävä osa tuota kiinnostusta. Molemmat olivat halukkaita kastamaan karjalaiset uskonveljikseen.

Novgorod ehti Laatokan Karjalaan 1100-luvulla ennen ruotsalaisia ja kasti seudun karjalaiset kreikanuskoon. Ruotsalaiset onnistuivat juurruttamaan roomalaiskatolinen uskon Suomessa, Viipurin Karjalaan. Suomen alueesta tuli sitten vuosisatojen ajaksi suurvaltojen taistelutanner, jossa samalla kaksi eri us-

Kurkijoen seudun vallanpitäjät

Isäntä	Ajankohta	Kesto (noin)
kantakarjalaiset	- 1323	
Novgorod/Venäjä	1323 - 1580	250 vuotta
Ruotsi (miehityshallinto)	1580 - 1597	20 "
Venäjä	1597 - 1617	120 "
Ruotsi	1617 - 1721	100 "
Venäjä	1721 - 1811	90 "
Venäjä/Suomen Suuriruhtinaskunta	1812 - 1917	100 "
Suomi	1917 - 1944	27 "
N-liitto/Venäjä	1944 -	

kontoa olivat vastakkain.

Heimoriidoista tuli ”kansainvälisiä”. Ruotsin lipun alla taistelivat ”ruotsit” (varsinaissuomalaiset, hämäläiset ja savolaiset) Novgorodin rinnalla heidän kreikanuskoiset uskonveljensä karjalaiset, ”ryssät”. Ensimmäinen kirjattu rauha Ruotsin ja Novgorodin välillä oli *Pähkinäsaaren rauha* v. 1323. Raja piirrettiin keskelle Karjalan Kannasta. Se jakoi nyt Karjalan kahtia valtiosidonnaisesti, uskonnollisesti ja kulttuurisesti. Kurkijoki ja Hiitola olivat Novgorodin (Venäjän) hallitsemia Laatokan Karjalaa.

Pähkinäsaaren ”rauhan raja” ei sotimista rajoittanut. Jatkuvat sissihyökkäysten tyypilliset iskut ja kostoiskut rajan yli seurasivat toisiaan. ”25-vuotisen sodan” aikana 1500-luvun lopulla Kurkijoen pogosta oli Ruotsin hallinnassa lähes 20 vuoden ajan. Sodan päättäneessä *Täyssinän rauhassa* v. 1595 Kurkijoen seutu kuitenkin jäi edelleen Venäjälle.

Kurkijoki ja Hiitola Ruotsille 1600-luvun alussa

1600-luvun alusta alkaen Ruotsi soti jatkuvasti mm. suomalaisten hakkapeliittojen voimin pitkin Eurooppaa. Kävi niin, että Venäjä kaipasi sisäisissä valtataisteluissaan Ruotsilta apua. Se lupasi Käkisalmen läänin Ruotsille palkkioksi avusta. Jaakko de la Gardien (”Laiska-Jaakko”) apujoukot kävivätkin Moskovassa asti.

Mutta kun palkkion maksun aika tuli, ei Käkisalmen läänin väestö halunnutkaan siirtyä luterilaisen Ruotsin alaisuuteen. Taas käytiin sotaa alueella. Ruotsi oli nyt menestyksenkäs. Kun sota päättyi *Stolbovan rauhaan* v. 1617, Ruotsi sai Käkisalmen läänin Aunukseen asti, samalla myös Inkerinmaan.

Kurkijoen seutu tuli ensimmäistä kertaa virallisesti

Ruotsin (ja muun Suomen) yhteyteen. Ruotsin valtaa tuli kestäämään noin 100 vuotta.

Väestö alkaa vaihtua

Kurkijoen seudun asukkaat eivät uudesta vallanpitäjästä suinkaan iloinneet. He olivat ortodokseja ja olivat eläneet itäisen kulttuurivaikutuksen alaisina jo vuosisatoja. Ruotsi lupasi ortodokseille kyllä virallisesti uskonvapauden, mutta taustalla oli halua luterilaistaa alue. Käytännössä monet säädökset kutistivat asukkaiden mahdollisuutta harjoittaa omaa uskontoaan.

Kun Ruotsi kaipasi kipeästi verotuloja ”voittomaaltaan”, verorasitus kasvoi siitä, mitä se oli Venäjän vallan alla ollut. Venäjä kuiski uskonveljiensä korvaan lupauksia verovapaista vuosista muuttajille.

Jo sodan aikana ortodoksia kanta-asukkaita oli siirtynyt Venäjälle. Stolbovan rauhan (1618) jälkeen muuttovirta voimistui. Muuton voimakkuudessa näkyy selvä nousu aina, kun verorasitusta alueella kiristettiin. Venäjälle lähteneiden ortodoksien jäljiltä seudulle jäi autiutiloja. Autiot saivat uusia luterilaisia asukkaita Savosta ja Viipurin Karjalasta.

Ruptuurisota 1656–58

Ruotsin sotaväki oli 1600-luvun puolivälissä sitoutunut sotiin Keski-Euroopassa. Silloin Venäjä yritti valloittaa menettämänsä Käkisalmen läänin takaisin. Venäjä laski voitonsa luottava paikallisten ortodoksien tukeen hyökkäyksessään.

Ruptuurisodan alku oli venäläiselle menestyksenkäs. Vastarinta oli olematonta – joukkoja ei ollut. Esim. lotjilla Salmista Laatokan yli Kurkijoelle tulleet venäläisjoukot saivat rantautua

varsin rauhassa.

Uskomus Käkisalmen läänin ortodoksiväestön tuesta oli oikea: monet ortodoksitalonpojat liittyivät venäläisiin. Joka tapauksessa hyökkääjille oltiin myönteisiä. Ruptuurisota sai paikallisesti sisällissodan julmia piirteitä luterilaisten ja ortodoksisten naapurusten välillä: väkivallantekoa, ilmiantoja, tuhopolttoja, ryöstelyä.

Joukkopako Venäjälle

Ruptuurisota aiheutti ortodoksien poismuuton huipennuksen. Jo sodan kestäessä alueen ortodokseja siirtyi Venäjälle, osa vapaaehtoisesti, osa väkisin vietyinä. Pian sota kuitenkin kääntyi venäläisille tappiolliseksi. Nyt ortodoksit liittyivät joukoittain vetäytyvän vi-

hollisen matkaan.

Ortodoksiväestö pelkäsi luterilaisten kostoja sodan jälkeen. Taustalla vaikuttivat ortodoksien kokema uskonnollinen syrjintä ja Ruotsin vallan aikana kiistelyt verotus. Venäjä houkutteli muuttoon tarjoamalla verovapaita vuosia muuttajille. ”Loikkauksia” tapahtui vielä rauhanteon jälkeen.

Väestö, uskonto ja kieli vaihtuivat

Ruptuurisota ei ollut sotilaallisesti merkittävä. Se ei muuttanut valtakunnan rajoja. Kurkijoen seutu ja koko Käkisalmen lääni jäivät edelleen Ruotsin haltuun. Mutta sodan vaikutus alueen väestöpohjaan oli dramaattinen!

Toki joitakin ortodoksi-

perheitä jäi kotiseudulleenkin ja joitakin oli kääntynyt luterilaisiksi. Palaajille luvattiin armahdus, kunhan sopisivat itse naapureidensa kanssa, mutta paluumuuttajia oli vähän. Samalla vaihtui alueella puhuttu kieli. Kantakarjalaiset ortodoksit olivat puhuneet Karjalan kieltä. Tulokkaiden myötä puhuttu kieli pikku hiljaa muokkaantui Suomen kielien karjalan murteenä tunnetuksi puheenparreksi.

Poismuuttajien määrä

Laskelmat poismuuttajien määrästä vaihtelevat eri lähteissä. Tarkkaa väestönlaskentaa tai kirkonkirjoja ei vielä ollut. Tilastot tehtiin verotustarkoituksiin, tilastoitiin veroa maksaneita miehiä ja taloja, toisinaan myös autioituneita taloja. Talon isäntä voidaan useimmiten päätellä ortodoksiksi tai luterilaiseksi nimen perusteella. Oleellista ei olekaan pilkuntarkka henkilö-määrä. Oleellista on muuton kokoluokka ja muutoksen totaalisuus.

Käkisalmen läänin asukkaista lähti yli puolet. Lähtijät lasketaan kymmenissä tuhansissa. Laatokan Karjalassa muutos oli suh-

Ruptuurisodan vaikutus Kurkijoella

Perheitä kpl	v. 1651	%	v. 1696	%
Ortodoksit (kantäväestö)	556	52	52	5
Luterilaiset (uusi väestö)	511	48	1076	95
Yhteensä	1067		1128	

Tietolähde: Kurkijoen historia I-II-III

Sukututkimuksen mahdollisuudet

Onko mahdollista selvittää, mistä ja milloin omat esivanhemmat alun perin olivat tulleet Kurkijoelle tai Hiitolaan? Varsin usein ei.

Sukujohdon jatkuvuutta kirkonkirjoista varhaisempiin tietolähteisiin on usein vaikea todentaa. Kurkijoen varhaisimmista säilyneistä kirkonkirjoista (1740-luvulta) on pitkä harppaus edellisiin kirjattuihin asukastietoihin, joita ovat uusien venäläisten vallanpitäjien varsin puutteelliset asukasluettelot 1720-luvulta.

Sitä edeltävään, viimeiseen Ruotsin ajan savuluetteloon vuodelta 1696, on taas 30 vuoden pimeä jakso, joka sisältää ison vihan vaikean ajan. 1600-luvun luettelosta puuttuvat tyystin myös luotettavaan tunnistamiseen tarvittavat ikä- tai syntymäaikatiedot.

Joskus on kuitenkin mahdollista saada vähintään ”vahva epäily” esivanhempien tulosuunnasta, aiemmasta asuinseudusta ja tuloajasta Kurkijoelle tai Hiitolaan. Peruslähteenä voi käyttää Veijo Saloheimon kahta teosta, joissa hän vertaa Savon ja Viipurin Karjalan veroluettelosta kadonneiden (”karanneiden”) nimiä Käkisalmen läänin aikakirjoihin samaan aikaan ilmestyneiden tulokkaiden nimiin.

Viitteitä tuloajasta antaa myös Kurkijoen (Hiitolan) historia I-II-III. Se luettelee Kurkijoen ja Hiitolan sukunimiä 1600-luvulta. Nimet luokitellaan

sen perusteella, milloin ne näytävät alueen asiakirjoihin ilmestyneen: vanhat kantasuvut - ennen ruptuurisotaa tulleet - ruptuurisodan jälkeen tulleet.

DNA-sukututkimusharrastus on siten kokonaan toinen linja pyrkiä selvittämään, mitä reittiä esivanhemmat ovat kulkeneet ja missä asustelleet. Siitä voivat kertoa DNA-testin löytämien geenisukulaisten ilmoittamat varhaisimpien tunnettujen esi-isien asuinpaikat.

Kiinnostavatko sukusi syvät juuret?

Sukututkimuspiirin joulukuun tapaamisessa Helsingissä pääteemana ovat sukututkimuksen tietolähteet ajalta ennen kirkonkirjoja. Marraskuun tapaamisessa tarkastellaan sukuja Kemppinen ja Häkli, jolloin katsotaan, mitä näistä Kurkijoella ja Hiitolassa yleisistä nimistä tiedetään 1600-luvulta lähtien.

Loimaan tapaaminen joulukuussa tarjoaa taas luontevan mahdollisuuden aloittelijalle perehtyä harrastukseen: silloin kerrataan sukututkimuksen keinoja ja tietolähteitä yleisesti. Myös nämä vanhimmat tietolähteet tulevat tarkasteluun. Piirin toimintaan ja kuukausitapaamisiin voi tulla mukaan milloin vain!

Ahti Kurri

Tunnettu muutto Tiuralasta ja Kurhijoelta 1618–1660

teellisesti suurempi. Kun 1500-luvun lopulla Kurkijoen pogostan savuista vielä 90 % oli ollut ortodokseja, 1600-luvun lopulla tilanne oli kääntynyt toisin päin. Jäljelle jääneet ortodoksit muodostivat enää vajaat 10 % asukkaista.

Oheisessa taulukossa esitetään ortodoksiperheiden ja luterilaisten perheiden määrä Kurkijoella ennen ruptuurisotaa ja vuosisadan lopulla. Juuri ennen ruptuurisotaa v. 1651 alkuperäisiä kreikanuskoisia asukkaita oli vielä noin puolet. Vuosisadan lopulla ortodoksiperheitä oli vuoden 1696 mukaan enää 5 %.

Veijo Saloheimon mukaan vuosina 1631–1681 Kurkijoelta lähti 773 perhettä. Jos lasketaan 5 henkilöä perhettä kohti, lähtijöitä oli tuolla aikavälillä lähes 4000.

Ortodoksiperheet jättivät jälkensä autiotiloja. Niille muutti asukkaita Savosta ja luterilaisesta Viipurin Karjalasta, erityisesti Jääskestä. Kruunu katsoi suopeasti osaa tästä muutosta. Verotukset Käkisalmen läänistä olivat romahtaneet. Kruunulla ei ollut mitään sitä vastaan, että asiansa hoitaneet maattomat siirtyivät Käkisalmen läänini. ”Karkureina” pidettiin esim. verorästejä pakoon lähteneitä talollisia ja sotaväen pakko-ottoa vältelleitä (Käkisalmen lääni oli vapautettu sotaväenotosta). Aiempi taulukko kertoo, että perhemäärillä kuvattuna poismuutto oli korvautunut vuosisadan loppuun mennessä.

Tverin Karjala syntyy

Inkerinmaan suomalais-asutuksen syntyä ei pidä sekoittaa ortodoksien poismuuttoon Käkisalmen lää-

nistä. Inkerinmaa oli sekä 1600-luvulla ruotsalaisten hallinnassa ja luterilais- tumassa. Eivät ortodoksit sinne muuttaneet, sieltäkin muutettiin Venäjälle.

Monet tunnistavat Tverin Karjala -nimen. Tämä Moskovan seuduilla sijaitseva, osin karjalan kieltä vieläkin puhuva alue sai väestönsä nimenomaan Käkisalmen läänin - myös Kurkijoen ja Hiitolan - ortodoksien muutosta Venäjälle. Vielä 1920-luvulla Tverin Karjalassa asui 120.000 karjalan kieltä puhuvaa. Toki muuttajia asetti myös esim. Aunukseen.

Emeritusprofessori Veijo Saloheimon tuorein Käkisalmen läänin poismuuttoa käsittelevä teos on kuvaa-
vasti ”Entisen esivallalla, uusille elosijoille” (2010). Siinä Saloheimotutkii, minne Käkisalmen läänistä Venäjälle muutaneet perheet asettuivat. Hän vertaa Käkisalmen läänin asukasluetteloista poistuneita nimiä Venäjällä tuloalueiden asukasluetteloihin ilmestyneisiin nimiin. Esim. Kurkijoelta tarkasteluai-
kanaan lähteneistä 773 perheestä löytyy tieto 525 tapauksessa. Kirjan tiedot konkretisoivat erinomaisesti edellä kerrottua 1600-luvun tapahtumankulkua. Oheinen karttakuva kertoo kyläkohtaisesti poismuutosta Kurkijoelta, Tiuralasta (Hiitola) ja Jaakkiman alueelta vuosina 1618 -1660.

Kurkijoen ja Hiitolan uudet asukkaat

Meidän kurkijokelaiset tai hiitolaiset juuremme ulottuvat siis harvoin pidemmälle kuin 1600-luvulle. Pääosa esivanhemmistamme tuli vasta silloin alueelle, enimmäkseen Savosta tai

Viipurin Karjalasta. On toki mahdollista, että meissä silti virtaa vanhempaa kantakarjalaistakin verta. Olihan se-
kä Savoön että Jääsken seu-
dulle aikaisemmin siirtynyt
uudisasukkaita Laatokan
Karjalasta. Esivanhempam-
me saattoivat siis olla ”pa-
luumuuttajia”.

Sukututkimusharrastaja kykenee kirkonkirjoista useimmiten selvittämään esipolvensa Kurkijoella 1700-luvun puoliväliin asti, Hiitolassa ehkä 1600-luvun lopulle. Kirkonkirjat kattavat noin 10 sukupolven ajan. Suurin piirtein yhtä kauas sukututkija pääsee, jos juuret jossain vaiheessa kääntyvätkin naapuripitäjiin, Jaakkimaan tai Parikkalaan.

1700-luvulle

Ruptuurisodan seuraukset ilmeisesti opettivat Ruotsin kruunulle ja luterilaisille kirkonmiehille sopuisampaa yhteiseloä jäljelle jääneiden ortodoksien kanssa. Seuraava koettelemus oli kaikille yhteinen: *1690-luvun suuret kuolonvuodet*.

Ne ovat Suomen tunnetuin historian suurin väestökatastrofi. Esim. vuonna 1697 Hiitolassa kuoli 26 % (joka neljäs) asukkaista, lisäksi haudattiin 260 kerräläistä, joiden lähtöpaikka oli tuntematon. Kurkijoelta ei ole vastaavia tietoja, mutta on syytä olettaa, että yhtä rankasti nälkä ja taudit kohetelivat naapuripitäjää.

1700-luku ei alkanut auvoisesti sekään. Katovuodet uusiutuivat heti vuosisadan alussa. Venäjän ja Ruotsin välille syntyi **Suuri Pohjan Sota (1701–1721)**. Pietari Suuri hävitti heti sodan alussa Länsi-Kannaksen seutua pahoin. Ilmeisesti Kurkijoen ja Hiitolan seutu pääsi vähemmällä, vaikka vihollisen surmaamiakin kirjattiin.

Venäläiset valtasivat Viipurin ja Käkisalmen linnat vuoteen 1710 mennessä. Venäläisten Käkisalmen piirityksen aikaiset tuhotukset kulkivat myös Hiitolan ja Kurkijoen kautta.

Sittemmin venäläiset valtasivat koko Suomen. Venäläisten miehitysaikaa Suomessa kutsutaan **isoksi vihaksi**. Ajan tapahtumista ei Laatokan Karjalassa ole säilynyt niin paljon kuvauksia kuin muualla Suomessa. Kirkonkirjatiedotkin ovat hyvin hataria tai puuttuvat kokonaan, koska suuri osa luterilaisista papeista ja virkamiehistä oli pakosalla.

Suuri Pohjan sota (iso viha) päättyi *Uudenkaupungin rauhaan* v. 1721. Siinä Ruotsi menetti Käkisalmen läänin Venäjälle. Kurkijoen ja Hiitolan sadan vuoden kausi Ruotsin kruunun alaisuudessa päättyi. Sinä aikana Laatokan Karjala menetti valtaosan alueen ortodoksisista kanta-asukkaista Venäjälle.

Ahti Kurri

Turun yliopisto
University of Turku

Karjalan pakko- luovutettujen alueiden asukkaat tukivat voimakkaasti Turun Yliopiston perustamista

Turkuun oli Ruotsin vallan aikana v. 1640 perustettu Turun Akatemia –niminen yliopisto. Turun palo 1827 tuhosi kaupungin melkein kokonaan. Seuraavana vuonna 1828 Venäjän keisarin mahtikäskyllä Turun Akatemia vielä siirrettiin Helsinkiin, Venäjän silloisen suuriruhtinaskunnan pääkaupunkiin. Turulle tapahtumat olivat valtaisa menetyt ja kaupungin kehitys pysähtyi pitkäksi aikaa.

Vireä toimeliaisuus palasi vähitellen ja Turussa lähettiin innokkaasti mukaan suomalaisuuden liikkeeseen. Tuossa liikkeessä oli kuningasajatuksena saada Suomeen suomenkielinen yliopisto. Uuden yliopiston sijoituspaikkakunnasta käytiin 1900-luvun alussa paikkakuntien kesken kovaa kilpailua. Viipuri oli mm. vahvana ehdokkaana mukana. Turussa oltiin kuitenkin aktiivisimpia ja Turku voitti tuon sijoituspaikkakisan.

Taloudelliset edellytykset olivat yliopiston perustamiselle varsin heikot. Turussa päätettiin v. 1917 käynnistää valtakunnallinen lahjoituskampanja välttämättömän rahoituksen saamiseksi yliopiston perustamiselle.

Keräys oli heti alkuun niin tuloksellinen, että Turun Suomalainen Yliopistoseura päätti 28.2.1920 perustaa Turun Suomalaisen Yliopiston.

Koko kansalle suunnattu varojen keräys otettiin todella innolla vastaan. Sortavalassa Raja-Karjalan sivistysjuhlassa 7.-8.1.1922 juhlapuheen pitänyt professori U. L. Lehtonen lausui mm. ”Lahjoittajat ovat sosiaalisesta asemastaan riippumatta kansakuntamme henkisesti valistuneinta joukkoa, joka vanhoista oloista ja tottumuksista huolimatta hämmästyttävän yleisesti tarjosi käteensä Suomen kansan suurimman ja rohkeimman pyrkimyksen toteuttamiseksi”.

Olen Turun yliopiston arkistosta kerännyt tiedot Karjalan pakkoluovutettujen pitäjien lahjoittajista. Henkilöluetteloiden listat olisivat hyvin pitkät, sillä heitä oli kaikkiaan 1580 henkilöä. Olen listannut pitäjittäin lahjoittajien lukumäärän ja lahjoitusten yhteismäärän markkoina. Pitäjien luettelossa ovat myös ne, jotka vain osittain joutuivat alueittensa pakkoluovuttajiksi.

Kaikkiaan siis neljäkym-

mentäkäksi (42) Karjalan pakkoluovutettujen alueiden pitäjää, joissa lahjoittajia oli yhteensä 1580 ja lahjoitusten yhteismäärä 3 251 685,00 mk. Pitäjistä Ilomantsi, Kitee, Pälkäjärvi, Tohmajärvi ja Värtsilä sijaittivat Kuopion läänissä ja Suursaari Uudenmaan läänissä.

Huolimatta siitä, että yliopiston sijoituspaikaksi oli tullut Turku Suomen lounaisosasta eikä Viipuri karjalaisten pääkaupunki, antoivat Karjalan pakko-
luovutettujen pitäjien valituneet asukkaat voimakkaan tukensa suomalaisen yliopiston perustamiseksi Turkuun.

Turun yliopiston täyttäessä 28.2.2015 kunnioitettavat 95 vuotta tulisi muistaa, että viime sodistamme eniten kärsinyt kansanosa, Karjalan pakkoluovutettujen pitäjien ihmiset, olivat etuaan tavoittelematta suomalaisuuden hengessä antaneet oman merkittävän osuutensa vapaan kansan lahjana vapaalle tietelle, Turun Yliopistolle.

Pentti Kosonen
Kurkijoen Elisenvaarasta
Emeritusprofessori
Turku

Lahjoittajien lukumäärä ja lahjoitussumma pitäjittäin

Antrea	48	58 500,00
Heinjoki	4	4 000,00
Hiitola	18	27 200,00
Ilomantsi	16	36 000,00
Impilahti	26	40 500,00
Jaakkima	74	90 500,00
Jääski	60	90 000,00
Kaukola	14	20 000,00
Kirvu	23	31 000,00
Kivennapa	39	45 000,00
Kitee	18	30 000,00
Koivisto	27	40 000,00
Kuolemajärvi	5	6 000,00
Kurkijoki	35	38 500,00
Käkisalmi	60	64 250,00
Lappee	2	2 000,00
Metsäpirtti	11	12 000,00
Parikkala	61	84 000,00
Muolaa	28	39 000,00
Pyhäjärvi Viip.l.	10	10 000,00
Pälkjärvi	5	5 000,00

Rautjärvi	11	13 200,00
Rautu	17	17 000,00
Ruokolahti	35	57 000,00
Ruskeala	14	28 000,00
Räisälä	26	30 000,00
Sakkola	24	27 000,00
Salmi	14	19 100,00
Sortavala	151	471 000,00
Suistamo	13	16 000,00
Suojärvi	15	22 000,00
Suursaari	18	22 500,00
Säkkijärvi	48	78 500,00
Terijoki	68	99 500,00
Tohmajärvi	24	28 500,00
Uukuniemi	5	5 000,00
Uusikirkko	15	18 500,00
Valkjärvi	10	14 000,00
Viipuri	359	1 294 935,00
Virolahti	100	157 500,00
Vuoksela	7	7 000,00
Värtsilä	22	52 000,00
Yhteensä	1580	3 251 685,00

Hyrsylän mutkasta Neuvostoliiton vankileirille Talvisodan alkaessa

Annikki Söderholm tapasi Veera Nygrenin kylpylässä, jossa heidät oli sijoitettu huonetovereiksi. Tästä tapaamisesta lähti liikkeelle Söderholmin juttusarja, joka käsittelee Nygrenin kokemuksia vankileiriltä suhteutettuna poliittisiin ja sotilaallisiin tilanteisiin Suomessa ja Venäjällä. Tämä viimeinen osaa käsittelee kotiinpaluuta. Söderholm kirjoittaa, että hänelle tämä tutkimusmatka Suomeen lähihistoriaan oli raskas.

Ihmiset elivät vankileirillä tietämättä, että rauha oli solmittu Suomen ja Venäjän välillä 13.3.1940.

Huoli ruoasta ja toimeentulosta jäyti mieltä joka päivä. Joku tiesi kertoa kolhoosista, joka sijaitsi noin seitsemän kilometrin päässä, sieltä voisi saada jotain ruokatavaraa, jos olisi rahaa tai vaatteita millä ostaa. Naisjärveläiset olivat käyneet siellä ja vaihtaneet tavaramilla ja vaatteilla perunoita, munia ja maitoa.

Leiristä ei yleensä saanut poistua ilman vartijan lupaa, mutta työnjohtajina ja varti-joina oli Amerikan suomalaisia, jotka olivat tulleet 1920-30 -luvulla ja heiltä heltisi lupa helpommin.

Rahaa saatiin, kun kek-sittiin myydä miliisille tavaraa. Eräs leiriläinen myi taskukellonsa, josta hän sai 275 ruplaa. Toinen suojärveläinen myi pukunsa ja sai 300 ruplaa.

Kaiken ankeuden ja toivottomuuden keskellä eniten kärsivät vanhat ihmiset. He ikävöivät kotiin ja omaisiansa Suomessa. Kysyin Veeralta, että leikkivätkö lapset keskenään, kun heitä oli niin paljon yhdessä. ”Eivät leikkineet, ei ollut mitään iloa, he olivat niin apaattisia.”

Moskovassa Paasikivi ja ulkoministeri Molotov neuvottelivat, milloin olisi sopiva aika aloittaa palauttamiset Suomeen. Käytiin kirjeenvaihtoa Suomen ulkoministeriön kanssa. Ensimmäiset palautettiin Talvisodan sotavangit. Molotov piti sopivana ajankohtana suojärveläisten palauttamista 15. toukokuuta ja Suomenlahden saarille jääneiden osalta kesäkuun alkua.

Intersapolkan leiriläisille ilmoitettiin Suomeen paluusta klubilla pidetyssä kokouksessa 20. toukokuuta. Puhujina oli kolme tuntematonta virkailijaa, joista yksi puhui suomea. Hän kertoi sopimuksesta, jonka mukaan leiriläisillä oli oikeus palata Suomeen. Samalla hän sanoi, että jokaisen Suomeen haluavan yli 14-vuotiaan oli tehtävä kirjallinen anomus rajakomission puheenjohtajalle. Neuvostoliittoon jääville sanottiin, että heidän on asetettava asumaan sinne, mihin heidät määrätään.

Ensimmäiset vapautetut sotavangit rajalinjalla 16.4.1940. SA-kuva

Veera muisteli hetkiä, kun Suomeen pääsy varmistui. Pappa riensi seuraavaan huoneeseen kertomaan uutistaan: ”A ystävät, nyt myös lähemmä!”

Kuukausien viha, pelko ja epätoivo muuttui iloksi. Kaukaa hämmötti kuva kotimaasta ja omaisista. Tieto levisi kulovalkean tavoin.

Kaikkialla puhuttiin ja kuiskuteltiin. Menneiden viikkojen aikana oli puutteen ja kurjuuden keskellä sanottu joku paha sana naapurillekin. Nyt ne unohdettiin ja anteeksiannolla sovittiin. Pitää syödä, isä odottaa Suomessa.

Venäläiset eivät painostaneet ketään jäämään Neuvostoliittoon, vaikka joitakuuta houkuteltiin jäämään. Ihmiset muistelivat, että leirin päällikkökomendantti Voronoff oli puhunut, että ”isä-Stalin järjestää suomalaisille hyvät olot, Suomessa on nälkä eikä sinne kannata mennä”.

Kaimaojan yli 500 suojärveläistä saivat tiedon paluumahdollisuudesta 21. toukokuuta. Paluumatka alkoi illansuussa 25. toukokuuta. Osa tuotiin hevosilla ja osa proomuilla Kontupohjaan, jossa heidät lastattiin junaan 27. touko-

kuuta. Kontupohjasta leiriläiset kuljetettiin Värtsilään, jossa heidät luovutettiin 30. toukokuuta. Palautettuja oli 490, joista lapsia 242.

Intersapolkan leiriläiset kuljivat lähes samoja reittejä. Rasittavan kotimatkan jälkeen ihmiset olivat näännyksissä ja kurjan näköisiä talvivaatteissaan lämpimänä kesäpäivänä Helsingissä.

Ihmiset sijoitettiin 2-3 viikoksi karanteeniin Helsingin moniin kansakouluihin. Veera kertoi, että hän joutui olemaan kolme viikkoa Lapinlahden kansakoululla karanteenissa.

Suojärveläisten evakko-

matka kesti yli puoli vuotta.

Olen kysynyt vanhemmilta ja nuoremmiltakin ihmisiltä ovatko he kuulleet näistä sodan aikaisista tapahtumista. Harva kertoi kuulleensa.

Annikki Söderholm

Lähteet:

Veera Nygrenin kertomus vankeudesta
Tasavallan panttivangit – kirja
Urho Kekkosen, Biografia-keskus, Suomalaisen kirjallisuuden seura

6-vuotias Maria selvisi leiriltä Suomeen, mutta menehtyi 24.6.1940. Äidin, Paraskeva Rantalan sylissä 3-vuotias Johannes ja Maria.

Talvisodan aikana 1939-1940 kuoli ihmisiä:

Miehitysaikana (2kk) 19 henkeä
Siirtoleirillä (4 kk) 62 henkeä
karanteenileirillä (1 kk) 17 henkeä
Kaikkiaan Venäjältä palautettiin 2389 ihmistä, joista lapsia oli 1147.

Yli 70-vuotias Hyrsylän kylän mummo palasi talvisodan vankeuden jälkeen jatkosodan aikana takaisin Hyrsylän mutkaan. Kuva vuodelta 1943. SA-kuva

Kurkijoki-Museo

Avoinna: lauantaisin klo 12-16.

Tervetuloa tutustumaan Kurkijoki-museon uusiin tiloihin ja uuteen näyttelyyn, jossa kädentaidot näyttävästi esillä.

Kuukankuja 1,
32200 Loimaa
Pääsymaksu:
aikuiset 5,00,
lapset 4.-12 v. ilmaiseksi

Tervetuloa museolle!

Viipurin läänin historiasarja täydentyi

- Tämän kirjasarjan kustantaminen on ollut kärkihankkeemme vuosituhannen alusta, esitteli Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran hallituksen jäsen ja Karjalan Kirjapaino Oy:n hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja Eero Broman julkistessaan Viipurin läänin historiasarjan IV osan Vanhan Suomen aika.

- Kirjasarjan suuntaviivat hahmotteli professori Hannes Sihvo, joka toimi myös hankkeen alkuvaiheessa sen päätoimittajana. Sarjan ensimmäinen osa, luovutetun Karjalan geologiaa ja esihistoriaa käsittelevä, professori Matti Saarniston toimittama Karjalan synty, ehti ilmestyä juuri ennen Sihvon menehtymistä vuonna 2003, muisteli toimitusjohtaja Eero Broman.

Kirjasarjan päätoimittajuuden vastaanottanut professori Yrjö Kaukiainen arvioi Vanhan Suomen aika-teoksen tuovan uutta näkemystä kaakkaisen Suomen elämästä Uudenkaupungin (1721) ja Turun rauhnan (1743) jälkeisinä aikoina. Tuolloin asukkaat jäivät paikoilleen rajansiirtojen jälkeen.

- Viipurin lääni oli aiemmin pohjoisen suurvallan itäistä raja-alueita ja tämä teos käsittelee aikaa 1710-luvulta 1810-luvulle, jolloin läänistä tuli uuden suurvallan läntistä rajaseutua, tiivistää professori Kaukiainen kirjan laajempaa viitekehystä Ruotsin ja Venäjän kehitystä.

”Moni asia oli hyvin”

Kaukiainen toivoo kirjan avartavan myös mielikuvaa Vanhan Suomen ajasta. Suomalaisen elämä venäläisten alamaisuudessa ei ollut suinkaan jatkuvaa surkeutta, vaan moni asia oli hyvin.

- Aiemmassa historiankirjoituksessa meidät on liitetty yksiselitteisesti ”lanteen”. Kun Suomelle alettiin 1800-luvun jälkipuoliskolla kirjoittaa omaa historiaa, tuli tästä kansallisen identiteetin keskeinen lähtökohta.

- Tälle historiankirjoituksen perinteelle Vanhan Suomen aika oli vain harha-

polku, poikkeusvaihde, jota voitiin käyttää korkeintaan esimerkkinä siitä, miten vieraat vaikutteet saattoivat kääntää kehityksen pois luonnolliselta uraltaan. Näin moni Vanhan Suomen aikaan liitetty erityispiirre sai negatiivisen latauksen, vaikka asiat olivat monessa suhteessa paremmin, professori Yrjö Kaukiainen korostaa.

Viipurin läänin historiasarja on julkaistu nyt viisi osaa ja viimeinen, maamme autonomian aikaa käsittelevä osuus julkistetaan 13. kesäkuuta 2014 Karjalaisten valtakunnallisilla kesäjuhlilla Lappeenrannassa. Sarjan kustantajina ovat Karjalan Kirjapaino Oy sekä Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran. Hanketta ovat tukeneet Karjalan Kulttuurirahasto ja Suomen Kulttuurirahasto. Teossarjaa myy ja markkinoi sanomalehti Karjala, www.karjala-lehti.fi tai p. 05-5414600.

Kari Rahialan kokoelmasta

100
KAHVI-arpa KAFFE-loff
100

Siirtoväen hyväksi
 panna huoltojärjestöjen keskuksi Suomen Huolto r.y. toimien arpajaiset. Voittoina jaetaan kahvia, joka talvisodan jälkeen saatiin lahjoituksena Amerikasta. Keskimäärin joka viides arpa voittaa. Arpoja 200.000 kpl.

De förflyttade
 hjälps genom att Finlands Folkhjälp r.f. som ett centralorgan för värdorganisations anordnar ett lotteri. Vinsterna utgöres av det kaffe, som efter vinterkriget skänkts från Amerika. I medeltal innehåller var femte lott en vinst. 200.000 st. lotter.

Nº 013235

100:-mk	KAHVI-arpa	KAFFE-loff	100:-mk
Voittoluettelot: — Vinstförläggning: 40 x 5 kg = 200 kg paakkamaastoa 200 x 1 kg = 200 kg kahvia 500 x 1/2 kg = 250 kg orosia kaffea 39.540 x 1/2 kg = 9.885 kg 40.000 kpl. st. 10.465 kg		Arvonta 1. 2. 1945 Dragning Arvonta toimitetaan Helsingissä, viranomaisen läsnäollessa. Tulokset ilmoitetaan Helsingin päivälehdessä. Dragningen verkställs i Helsingfors i närvaro av vederbörande myndigheter. Vinstförläggningen ges tillkänna i Helsingfors dagstidningar.	
Voitot saa perästä vain voittoon oikeuttava arpasetelisi vastapaino 1. 3. — 30. 4. 1945 välisenä aikana voittoarvoaan myymättä siirtääkseen tai KAHVI-arpajaisien toimitusta, Helsingin, Bulevardi 30. Ne voidaan myös lähetellä kirjotuloina paketteina valtakunnallisen vasualla, joi voittotoupa ja mk 20. — lähetettyäkin toimitetaan arpajaisnoimitusta. Ne voitot, joita ei ole peritty 1. 6. 1945 mennessä, katsotaan lahjoitetuiksi Suomen Huolto r.y:n käyttöön.			
Vinsterna utdelas endast mot den löstsedel, som utfyllt med vinst, under tiden 1. 3. — 30. 4. 1945 av ifrågakommande lots ombudsmän eller av KAFFE-lotterietts byrå, Helsingfors. Bulevarden 30 och kunna även bestas som rekommenderade försändelser på mottagarens eget ansvar, om löstsedeln och mk 20: — för omkostnaderna tillkännet lotteriförtyr. De vinstor, som icke uttagits före den 1. 6. 1945, räknas som donerade till Finlands Folkhjälp r.f.			
Suomen Huolto r.y. KAHVI-arpajaiset, Helsingin, Bulevardi 30, puhelin 23335 Finlands Folkhjälp r.f. KAFFE-lotteri, Helsingfors, Bulevarden 30, telefon 23335			

KAIPAATKO VANHOJA VUOSIKERTOJA?

Vanhoja täysiä ja vajaita vuosikertoja löytyi loimaalaisen Soldanin talon tyhjennyksen yhteydessä. Seuraavat täydet vuosikerrat myynnissä hintaan 15 € + toimituskulut:
 1986, 1993, 1994, 1995, 1996(4 kpl), 1997(2 kpl), 1998(3 kpl), 2001.
 Vajaat vuosikerrat, puuttuu 1-5 lehteä hintaan 5 € + toimituskulut.
 1994, 1999, 2000, 2001, 2002.
 Tilaukset toimituksesta ti ja to p. 050-521 3336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi.

Eskon puumerkki

JOULULAHJATARJOUS

Vierailla veräjällä

hintaan 16,00 €
(ei postikuluja)

Tilaukset:
Arvi Heinonen
02-7624212,
0400-522837
arvi.heinonen@gmail.com

Murteella

Vastaukset

1. vähä auki
2. vinossa ,rempallaan
3. kulkee paljon
4. vanha vene, laho
5. mielitelee
6. siirry vähä, anna tilla
7. puhuu paljon
8. esim. vesi valuu yli, liikkuu
9. kävelee, vähän luihu
10. esim. takki auki ,vauhdilla

Sanat on koonnut Anja Valoaho
Kurkijoen Ihojärvellä puhutus-
ta murteesta.

*Kerro perheen ja
suvun tapahtumat
Kurkijokelaisessa
ilmaiseksi*

Julkaisemme jokaisessa
lehdessä onnitteita,
perhetapahtumia (häät,
ristiäiset, valmistuneet yms.).
Kuolinilmoitukset ovat
maksullisia, mutta
muistokirjoitukset
julkaisemme maksutta.

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi

allaolevalla tilauskortilla tai soittamalla
toimitukseen p. 050-5213336

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisten ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 49 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Joululahjat Kurkijokelaisesta

Tilaa lukemista tai näkemistä
karjalaisessa hengessä
joululahjaksi.

Tietopuolista lukemista:

Kurkijoki – Kylästä kylään –kirja
jokaiselle korvaamaton tietopankki **40,00**

Kurkijoki – Kuvat kertovat
kurkijokelaista elämää kuvin kerrottuna **10,00**

Kurkijoki – Sodasta evakkoon
kurkijokelaisten sijoittumisesta sodan jälkeen **10,00**

Muistojemme Kurkijoki
katsele, muistele tai tutustu kurkijokelaisuuteen **30,00**

Kurkijoen Särkijärvi – Lasetun lammin kylä
kyläkirja Särkijärven ja särkijärveläisten elämästä **25,00**

Pekka Kyytinen – kuvan ja sanan mies
millainen oli mies monien kuvien takana **25,00**

Näin ikkeä – murren sanakirja
millainen oli Kurkijoella puhuttu murre **10,00**

Elämäkerrallisia ja romaaneja:

Arvi Heinonen: **Vierailla veräjällä** **22,00**

Eino Vepsä: **Polku Lähteensärkältä** **23,00**

Eino Vepsä: **Seppä ja sällit** **30,00**

Maila Poskiparta: **Kurjenmieikka –
Räisälän tytön tarinoita** **5,00**

Leena Virtanen: **Kirjeitä kiven alle** **10,00**

Raimo O. Kojo: **Minä, Adolf ja Josip** **10,00**

Näkemistä ja katselemista:

Kurkijoen kirkko DVD
3 D – animaatio Kurkijoen kirkosta,
lisäksi paljon vanhoja valokuvia **25,00**

Kurkien kutsu DVD
nuoren miehen matkakertomus Kurkijoelta **10,00**

Kurkijoki T-paita, musta tai valkoinen
koot S-XL **15,00**

Isännänviiri
Kurkijoen isännänviiri **95,00**

Kurkijoen pöytästandaari **35,00**

Postikortit **1,00**

KURKIJOKELAINEN LAHJAKSI!
katso etusivun ilmoitus.

Tilaukset:

Kurkijoki-Säätiö, Kuukankuja 1, 32200 Loimaa
e-mail: toimitus@kurkijoki.fi p. 050-5213336

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajajatoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalaan 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

VUOKRATTAVANA liike- /toimistotilaa

**Kurkijokelaisen
toimituksen huoneisto**
Koulukuja 7, Loimaa

As Oy Vuorenkulman liike-
huoneisto II on kulmahuo-
neisto suurin näyteikkunoin
lähellä Loimaan toria sovel-
tuu monenlaiseen yritystoi-
mintaan. Pinta-ala 46,5 m².

Lisätietoja: Kurkijoki-Säätiö /
asiamies Helena Sulavuori,
050-5213336,
saatio@kurkijoki.fi

kurkijoki.fi on oikea tietopankki

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsta julkaisee taiteilijoiden teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu"-kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijoki taiteilijan silmin

Kerro perheen ja suvun tapahtumat Kurkijokelaisessa ilmaiseksi

Julkaisemme jokaisessa lehdessä onnitteluja, perhetapahtumia (hää, ristiäiset, valmistuneet yms.). Kuolinilmoitukset ovat maksullisia, mutta muistokirjoitukset julkaisemme maksutta.

Tunnistettu kuva

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsta julkaisee teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu"-kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA, puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

KURKIJOKI t-paidat

NYT MYÖS MUSTANA!

Tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Kuukankuja 1,
32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi,
kurkijokelainen1@gmail.com

15€

Koot: S-XXL

Eino Vepsä: Polku Lähteen-särkältä

Karjalaispojan taival Kurkijoelta Loimaan saviseudulle. Kahden kotiseudun mies kertoo monivaiheisen elämäntarinansa.

Hinta 23,00 (sis. alv) + mahd. postituskulut
tilaukset: 050-5213336, toimitus@kurkijoki.fi tai
toimituksen aukioloaikoina, Kuukankuja 1, Loimaa

Arvi Heinonen: Vierailla veräjällä

40 vuotta lehtijuttujen matkassa. Koettuja tapahtumia lapsuudesta vanhuuteen.

Hinta 22,00 (sis. alv) + mahd. postituskulut
tilaukset toimituksen aukioloaikoina: 050-521 3336,
toimitus@kurkijoki.fi tai Kuukankuja 1, Loimaa

kurkijoki.fi
on oikea
tietopankki

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu"-kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen,
Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336,
toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijokelaisen hinnat vuonna 2013!

Vuosikerta kesto ja 12 kk määräaikaistilaus 49,00

Määräaikaistilaus 6 kk 27,00

Pohjoismaihin 54,00

Muualle ulkomaille 60,00

UUSIA TALVISIA POSTIKORTTEJA!

Lisäksi saatavissa vielä vanhan sarjan kortteja. Tilaukset ti ja to p. 050-5213336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi. Tilaukseen lisätään postituskulut.

Pekka Kyytinen

- Pieni hiihtäjä
- Joulupuu

Hinta 1 €/kpl + postituskulut

Kurkijoki-pöytästandaari

Kurkijoki-pöytästandaari on näyttävä koriste-esine jokaiseen Kurkijoki-taustaiseen kotitalouteen.

Hinta 35 €

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
Puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijokelaisuus on voimissaan!

Kurkijoki-isännänviiri 95 €

Hanki upea Kurkijoki-isännänviiri vaikkapa lahjaksi.
Pituus 4 metriä
Leveys 45 cm (leveästä päästä)

Pidetään perinnettä yllä!

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
Puh. 050-521 3336

Kurkijoen kirkko ja kirkonkylä –DVD

Kurkijoki-Seura
Riitta Sainio
p. 040-544 7582
riitta.sainio@elisanet.fi

Kurkijoki-Säätiö
050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

- 3D-animaatio Kurkijoen kirkosta ulkoa ja sisätiloista
- runsaasti vanhoja valokuvia kirkosta ja kirkonkylästä
- historiaa

25:- (+ postimaksu)
Tilaa itselle tai lahjaksi!

Kurkijoen kirkko ja kirkonkylä –DVD

- 3D-animaatio Kurkijoen kirkosta ulkoa ja sisätiloista
- runsaasti vanhoja valokuvia kirkosta ja kirkonkylästä
- historiaa

25:- (+ postimaksu)
Tilaa itselle tai lahjaksi!

Kurkijoki-Seura
Riitta Sainio
p. 040-544 7582
riitta.sainio@elisanet.fi

Kurkijoki-Säätiö
050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Karjalan Sanomat
Keskiviikkona 04.01.2013 Numero 08-06070 91. vuosikerta www.karjalasanomat.fi

Karjalan Sanomat on Petroskoissa kerran viikossa ilmestyvä suomenkielinen sanomalehti, jonka painos on 1200 kpl. Lehti on puolueista riippumaton ja on perustettu 1920.

60 Kurkijokelainen
VUOTTA SITTEN...

KURKIJOKI – kylästä kylään

Kirjan uusintapainos on ilmestynyt!
475 sivua täyttä asiaa:

- kaikki Kurkijoen kylät esiteltynä
- talokartat kylittäin
- runsaasti valokuvia, myös uutta materiaalia
- laaja hakemisto

Hinta 40,00 (sis. alv.) + postituskulut
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14
Kurkijokelaisen toimituksesta,
Kuukankuja 1, 32200 Loimaa.
p. 050-5213336 tai toimitus@kurkijoki.fi

Ahti Kurri, Lauri Pölkki ja Veikko Repo: "Lasetun lammin kylä", Kurkijoen Särkijärvi

Asiaa kauniin kurkijokelaisen kylän historiasta ja asukkaista 1600-luvulta aina vuoteen 1944 asti.

Hinta **27,00** (sis. alv.) + mahd. postituskulut
Tilaukset: toimitus@kurkijoki.fi, toimituksen aukioloaikoina
050-521 3336 tai Kuukankuja 1, Loimaa

MAUKASTA MURKINAA KARJALASTA

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

Perinneruokapalstan aloittaminen - haastetta myös Kalakurjille

Kurkijokelaisessa on toimitusneuvoston keskustelun perusteella tarkoitus julkaista kurkijokelaisia tai karjalaisia perinneruokia. Ei ihan yleisten reseptien mukaisesti vaan siten muunneltuina, kuin niitä tehtiin muistelijoiden omassa kodissa Kurkijoella. Myös nykyiset reseptit kelpuutetaan, jos niitä on muutettu perinteisiin verrattuna esimerkiksi maustamisen tai raaka-aineiden osalta. Siinäpä haastetta myös Kalakurjille. Mutta kun pilkkikausi painaa kovasti päälle niin ohessa eräs koeteltu resepti.

Maukasta murkinoa Karjalasta

on uusi palsta, johon kerätään vanhoja, jo Karjalassa hyviksi koettuja perinneruokareseptejä sekä karjalaistaustaisia nykykaan tai omaan suuhun muokattuja ruokia, -leivonnaisia tai muita suussa sulavia.

Runebergin tortutkin syntyivät tarinan mukaan, kun Fredrika kaiveli tyhjähköistä keittiönkaapeista, mitä sattui löytymään ja teki niistä tortut yllätysvieraille. Miten karjalaiset ruoat ovat muuttuneet joko puutteessa tai nykyisessä ylenmääräisessä mahdollisuuksien runsaudessa.

Kirjoittakaa, lähettäkää reseptejä ja jos kuvia löytyy, myös niitä.

kurkijoki.fi on oikea tietopankki

Kuka, mitä, miten, miksi....

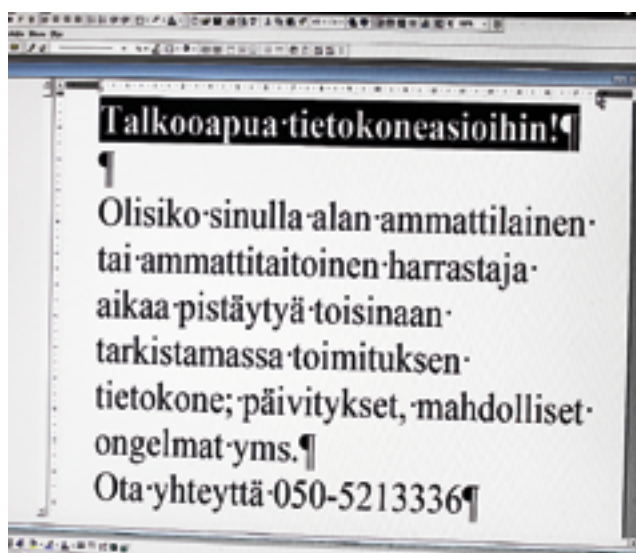
Ilona Korhonen

- 2 lapsen äiti
- musiikin tohtori 2012
- laulunopettaja
- freelance-muusikko
- yrittäjä
- tuntiopettaja Sibelius-Akatemiassa
- säveltäjä
- kuoronjohtaja: Ilona Korhonen Ensemble
- levytyksiä
- ja paljon muuta

Ilonasta lisää www.handu.fi/ilonakorhonen

Kuka, mitä, miten, miksi

–palstalla tapaamme karjalaisjuurisista mielenkiintoisia ihmisiä eri elämän sarjoilta. Pääosin työ- ja opiskelijaelämässä olevia. Palstan koostamme sähköpostin välityksellä. Jos sinulla on mielessäsi sopiva haastatettava, ilmoita hänestä toimitukseen.

KURKIJOKE t-paidat

NYT MYÖS MUSTANA!

Koot: S-XXL

Tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Kuukankuja 1,
32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336

